ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY

Micul prinț

CU ILUSTRAȚIILE AUTORULUI

Am trăit astfel singur, fără a avea pe cineva cu care să stau de vorbă cu adevărat, până ce am avut o pană în deșertul Sahara, acum șase ani. Se stricase ceva la motor. Și cum n-aveam cu mine nici mecanic, nici pasageri, mă pregăteam să încerc să fac, de unul singur, o reparație dificilă. Era pentru mine o problemă de viață și de moarte. Abia mai aveam apă de băut pentru opt zile.

În prima seară am adormit pe nisip, la o mie de mile de orice ținut locuit. Eram mult mai izolat decât un naufragiat pe o plută în mijlocul oceanului. Vă închipuiți atunci surpriza mea, în zori, când m-a trezit un glas firav și ciudat. Zicea:

– Te rog... desenează-mi o oaie!

– Poftim?

– Desenează-mi o oaie...

Am sărit în picioare de parcă aș fi fost lovit de trăsnet. M-am frecat la ochi. M-am uitat cu atenție. Și am văzut un prichindel cu totul extraordinar care mă privea cu gravitate. (...)

M-am uitat așadar la acea apariție făcând ochii mari de uimire. Nu uitați că mă găseam la o mie de mile de orice ținut locuit. Or, omulețul meu nu mi se părea a fi nici rătăcit, nici mort de oboseală, nici mort de foame, nici mort de sete, nici mort de frică. Nu avea deloc înfățișarea unui copil pierdut în mijlocul deșertului, la o mie de mile de orice ținut locuit. Când am izbutit în cele din urmă să vorbesc, i-am spus:

– Dar... ce faci aici?

Iar atunci el îmi repetă, foarte blând, ca pe un lucru foarte serios:

– Te rog... desenează-mi o oaie... (...)

Și așa am făcut cunoștință cu micul prinț.

ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY

MICUL PRINȚ

Cred că s-a folosit, pentru a evada, de un stol de gâște sălbatice migratoare.

ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY

Micul prinț

CU ILUSTRAȚIILE AUTORULUI

Traducere din limba franceză
ILEANA CANTUNIARI

editura rao

Lui Léon Werth

Le cer iertare copiilor că am dedicat această carte unui om mare. Am o scuză serioasă: acest om mare este cel mai bun prieten pe care îl am pe lumea asta. Mai am încă o scuză: acest om mare poate pricepe tot, chiar și cărțile pentru copii. Am și o a treia scuză: acest om mare locuiește în Franța unde îi este foame și frig. Are cu adevărat nevoie să fie alinat. Dacă toate aceste scuze nu sunt de ajuns, vreau atunci să dedic această carte copilului care a fost cândva acest om mare. Toți oamenii mari au fost mai întâi copii. (Numai că puțini dintre ei își mai amintesc.) Așadar, îmi corectez dedicația:

Lui Léon Werth
pe când era băiețel.

I

Când aveam șase ani, am văzut odată o minunată poză într-o carte despre Pădurea Virgină care se numea *Povești Trăite*. Înfățișa un șarpe boa care înghițea un animal sălbatic. Iată copia desenului:

Se spunea în carte: „Șerpii boa își înghit prada întreagă, fără s-o mestece. Apoi nu se mai pot mișca și dorm vreme de șase luni cât își fac digestia".

M-am gândit mult atunci la aventurile din junglă și, la rându-mi, am izbutit, cu un creion colorat, să fac primul meu desen. Desenul meu numărul 1. El arăta așa:

Mi-am arătat capodopera oamenilor mari și i-am întrebat dacă desenul meu îi speria.

Ei mi-au răspuns:

– De ce ne-ar speria o pălărie?

Desenul meu nu înfăţişa o pălărie. El înfăţişa un şarpe boa care înghiţise un elefant. Am desenat atunci interiorul şarpelui boa, pentru ca oamenii mari să poată înţelege. Ei au mereu nevoie de explicaţii. Desenul meu numărul 2 arăta astfel:

Oamenii mari m-au sfătuit să las deoparte desenele cu şerpi boa deschişi sau închişi şi să mă ocup mai curând de geografie, de istorie, de aritmetică şi de gramatică. Astfel am abandonat, la vârsta de şase ani, o minunată carieră de pictor. Fusesem descurajat de insuccesul desenului meu numărul unu şi al desenului meu numărul doi. Oamenii mari nu înţeleg niciodată nimic singuri şi e obositor pentru copii să le tot dea explicaţii.

Am fost aşadar nevoit să aleg o altă meserie şi am învăţat să pilotez avioane. Am zburat cam peste tot în lume. Iar geografia, e adevărat, mi-a ajutat mult. Ştiam să deosebesc, de la prima ochire, China de Arizona. E un lucru tare folositor, dacă te-ai rătăci cumva pe timp de noapte.

Am avut astfel, în cursul vieţii mele, o sumedenie de contacte cu o sumedenie de oameni serioşi. Am trăit mult în preajma oamenilor mari. I-am văzut de aproape. Asta nu m-a făcut să am o părere mai bună despre ei.

Când dădeam peste câte unul care mi se părea mai isteț, făceam cu el experiența cu desenul meu numărul 1, pe care l-am păstrat întotdeauna. Voiam să știu dacă pricepea cu adevărat. Dar îmi răspundea mereu: „Asta e o pălărie". Atunci nu-i mai vorbeam nici despre șerpi boa, nici despre păduri virgine, nici despre stele. Încercam să-i vorbesc pe limba lui. Îi vorbeam despre bridge, despre golf, despre politică și cravate. Iar omul mare era foarte mulțumit că face cunoștință cu cineva atât de chibzuit.

II

Am trăit astfel singur, fără a avea pe cineva cu care să stau de vorbă cu adevărat, până ce am avut o pană în deșertul Sahara, acum șase ani. Se stricase ceva la motor. Și cum n-aveam cu mine nici mecanic, nici pasageri, mă pregăteam să încerc să fac, de unul singur, o reparație dificilă. Era pentru mine o problemă de viață și de moarte. Abia mai aveam apă de băut pentru opt zile.

În prima seară am adormit pe nisip, la o mie de mile de orice ținut locuit. Eram mult mai izolat decât un naufragiat pe o plută în mijlocul oceanului. Vă închipuiți atunci surpriza mea, în zori, când m-a trezit un glas firav și ciudat. Zicea:

– Te rog... desenează-mi o oaie!

– Poftim?

– Desenează-mi o oaie...

Am sărit în picioare de parcă aș fi fost lovit de trăsnet. M-am frecat la ochi. M-am uitat cu atenție. Și am văzut un prichindel cu totul extraordinar care mă privea cu gravitate. Iată cel mai bun portret pe care, mai târziu, am izbutit să i-l fac. Însă desenul meu, desigur, este mult mai puțin fermecător decât modelul. Nu-i din vina mea. Fusesem descurajat în cariera mea de pictor de către oamenii mari, la vârsta de șase ani, și n-am învățat să desenez nimic, în afară de șerpi boa deschiși și închiși.

M-am uitat așadar la acea apariție făcând ochii mari de uimire. Nu uitați că mă găseam la o mie de mile de orice ținut locuit. Or, omulețul meu nu mi se părea a fi nici rătăcit, nici mort de oboseală, nici mort de foame, nici mort de sete, nici mort de frică. Nu avea deloc înfățișarea unui copil pierdut în mijlocul deșertului, la o mie de mile de orice ținut locuit. Când am izbutit în cele din urmă să vorbesc, i-am spus:

– Dar... ce faci aici?

Iar atunci el îmi repetă, foarte blând, ca pe un lucru foarte serios:

– Te rog... desenează-mi o oaie...

Când misterul este prea impresionant, nu te încumeți să nu-i dai ascultare.

Oricât de absurd mi s-ar fi părut acest fapt, la o mie de mile depărtare de orice ținut locuit și în primejdie de moarte, am scos din buzunar o foaie de hârtie și un stilou. Mi-am amintit însă atunci că studiasem îndeosebi geografia, istoria, aritmetica și gramatica și i-am spus (cam prost dispus) omulețului că nu prea știu să desenez. El îmi răspunse:

– Nu-i nimic. Desenează-mi o oaie.

Iată cel mai bun portret pe care, mai târziu,
am izbutit să i-l fac.

Cum nu mai desenasem niciodată vreo oaie, am refăcut pentru el unul din cele două desene pe care eram în stare să le fac. Cel cu şarpele boa închis. Şi am fost uluit să-l aud pe omuleţ spunându-mi:

– Nu! Nu! Nu vreau un elefant într-un boa. Un boa e foarte periculos, iar un elefant ocupă prea mult loc. La mine acasă e totul foarte mic. Am nevoie de o oaie. Desenează-mi o oaie!

Atunci am desenat.

S-a uitat cu atenţie, apoi a zis:

– Nu! Asta e deja foarte bolnavă. Fă alta!

Am desenat:

Prietenul meu a zâmbit amabil, cu indulgenţă.

– Vezi şi tu... asta nu e oaie, e berbec. Are coarne...

Mi-am refăcut, aşadar, desenul.

Dar a fost refuzat ca şi celelalte.

– Asta-i prea bătrână. Vreau o oaie care să trăiască mult.

Atunci, nemaiavând răbdare, cum mă grăbeam să încep demontarea motorului, am zmângălit desenul ăsta.

Şi i-am spus, într-o doară:

– Asta e o ladă. Oaia pe care o vrei tu e înăuntru.

Am fost însă foarte surprins văzând cum se luminează chipul tânărului meu critic.

– Exact aşa o voiam! Crezi că oaia asta are nevoie de multă iarbă?

– De ce?

– Pentru că la mine acasă e totul foarte mic...

– O să ajungă cu siguranță. Ți-am dat o oaie foarte mică.

Își înclină capul spre desen.

– Nu chiar așa de mică... Poftim! A adormit...

Și așa am făcut cunoștință cu micul prinț.

III

Mi-a trebuit mult timp ca să pricep de unde venea. Micul prinț, care-mi punea multe întrebări, nu dădea impresia că le aude vreodată pe ale mele. Mi s-a dezvăluit totul treptat, din cuvinte rostite la întâmplare. Astfel, când mi-a văzut pentru prima oară avionul (nu-mi voi desena avionul, e un desen mult prea complicat pentru mine), m-a întrebat:

– Ce e lucrul ăsta?

– Nu e un lucru. Asta zboară. E un avion. Este avionul meu.

Și eram mândru să-i spun că zburam. Atunci a exclamat:

– Cum, ai căzut din cer?

– Da, am zis modest.

– Ah! e tare caraghios...

Și micul prinț izbucni într-un frumos hohot de râs care m-a iritat mult. Vreau ca nenorocirile mele să fie luate în serios. Apoi adăugă:

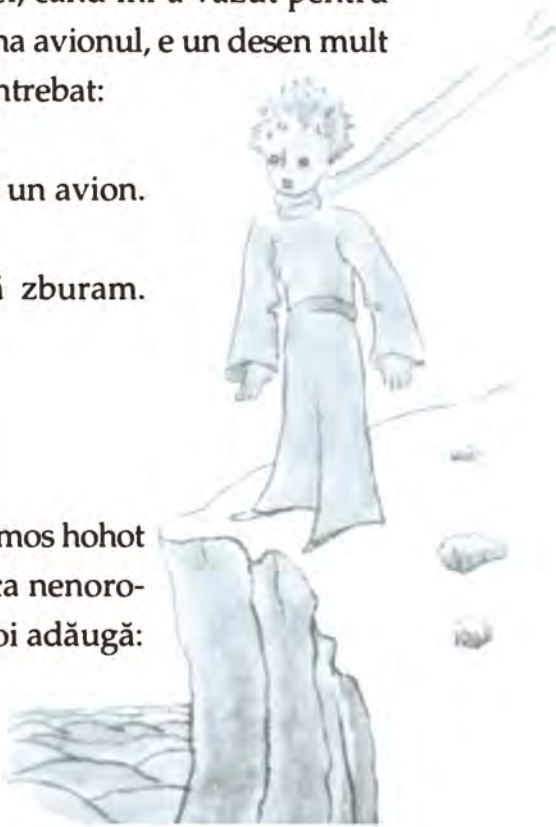

– Păi, înseamnă că şi tu vii din cer! De pe ce planetă eşti?

Am întrezărit pe dată o lumină în misterul prezenţei sale şi l-am întrebat brusc:

– Tu vii aşadar de pe o altă planetă?

Numai că nu-mi răspunse.

Dădea încetişor din cap uitându-se la avion.

– E adevărat, în aşa ceva nu poţi veni de prea departe...

Şi se pierdu într-o visare care ţinu mult. Apoi, scoţându-şi din buzunar oaia pe care i-o desenasem, se cufundă în contemplarea comorii sale.

Vă închipuiţi cât de intrigat am fost de acea confidenţă pe jumătate despre „celelalte planete". M-am străduit aşadar să aflu mai multe.

– De unde vii, omuleţule? Unde eşti tu „acasă"? Unde vrei să duci oaia de la mine?

Îmi răspunse după o tăcere meditativă:

– Ce e bine cu lada pe care mi-ai dat-o e că, noaptea, îi poate servi drept casă.

– Bineînţeles. Şi dacă eşti cuminte, o să-ţi dau şi o funie ca s-o ţii legată ziua. Şi un ţăruş.

Propunerea mea păru să-l şocheze pe micul prinţ.

– S-o ţin legată? Ce idee ciudată!

– Păi dacă n-o ţii legată, o să plece şi o să se rătăcească...

La auzul acestora, prietenul meu izbucni din nou în râs.

– Dar unde vrei să se ducă?

Micul prinț pe asteroidul B 612

– Oriunde. Drept înainte...

Atunci micul prinț remarcă cu gravitate:

– N-are importanță, e așa de puțin loc la mine acasă! Și adăugă, poate cu un pic de melancolie: Drept înainte nu poți ajunge prea departe...

IV

Aflasem astfel un al doilea lucru foarte important: și anume, că planeta sa de origine era abia un pic mai mare decât o casă!

Lucrul ăsta nu mă putea uimi prea tare. Știam bine că în afară de planetele mari ca Terra, Jupiter, Marte, Venus, cărora li s-au dat nume, mai există alte sute de planete care sunt uneori atât de mici, încât cu mare greutate le poți zări cu telescopul. Atunci când un astronom o descoperă pe vreuna dintre ele, o numește dându-i un număr. Îi spune, de pildă: „asteroidul 3251".

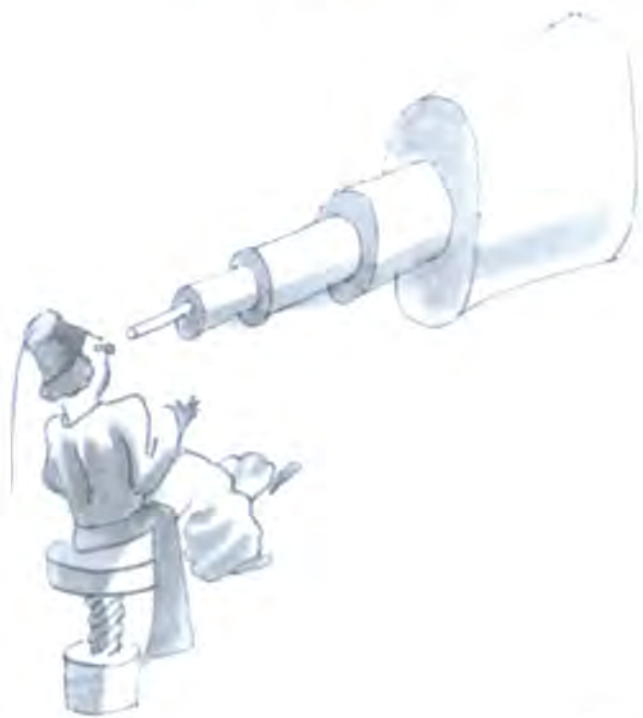

Am motive serioase să cred că planeta de unde venea micul prinț este

asteroidul B 612. Acest asteroid nu a fost decât o singură dată văzut la telescop, în 1909, de către un astronom turc.

Făcuse atunci o mare demonstrație asupra descoperirii sale la un Congres Internațional de Astronomie. Însă nimeni nu-l crezuse din pricina costumului său. Așa sunt oamenii mari.

Din fericire pentru reputația asteroidului B 612, un dictator turc impuse poporului său, sub amenințarea pedepsei cu moartea, să se îmbrace europenește. Astronomul își refăcu demonstrația în 1920, îmbrăcat într-o haină foarte elegantă. Și de data asta toată lumea i-a dat crezare.

Dacă v-am povestit aceste amănunte asupra asteroidului B 612 și dacă v-am destăinuit numărul său, e din cauza oamenilor mari. Oamenilor mari le plac cifrele. Atunci când le vorbești de un nou prieten, ei nu te întreabă niciodată esențialul. Nu îți spun niciodată: „Cum e sunetul vocii sale? Care sunt jocurile lui preferate? Face colecție de fluturi?" Ei te întreabă: „Câți ani are? Câți frați are? Câte kilograme are? Cât câștigă tatăl lui?" Abia atunci li se pare că-l cunosc. Dacă le spui oamenilor mari: „Am văzut o casă frumoasă

din cărămidă trandafirie, cu muşcate la ferestre şi cu porumbei pe acoperiş...", ei nu izbutesc să-şi închipuie casa aceea. Trebuie să le spui: „Am văzut o casă de o sută de mii de franci". Atunci exclamă: „Ce frumos!"

Astfel, dacă le spui: „Dovada că micul prinţ a existat este că era fermecător, că râdea şi că voia o oaie. Când vrei o oaie, asta e dovada că exişti", ei vor da din umeri şi te vor trata ca pe un copil! Dar dacă le spui: „Planeta de unde venea este asteroidul B 612", atunci ei vor fi mulţumiţi şi îţi vor da pace cu întrebările lor. Aşa sunt ei făcuţi. Nu trebuie să te superi pe ei. Copiii trebuie să fie foarte răbdători cu oamenii mari.

Dar, firește, noi cei care înţelegem viaţa, noi nu ne prea sinchisim de numere! Mi-ar fi plăcut să încep istorisirea asta ca pe un basm. Mi-ar fi plăcut să spun:

„A fost odată un mic prinţ care locuia pe o planetă abia un pic mai mare ca el şi care avea nevoie de un prieten..." Pentru cei ce înţeleg viaţa, ar fi părut mult mai adevărat.

Căci nu-mi place ca această carte a mea să fie citită superficial. Mă încearcă o asemenea mâhnire când povestesc amintirile astea. Sunt şase ani deja de când prietenul meu a plecat împreună cu oaia sa. Dacă încerc aici să-l descriu, o fac pentru a nu-l uita. E un lucru trist să uiţi un prieten. Nu toată lumea a avut un prieten. Şi pot şi eu să ajung ca unul dintre acei oameni mari pe care nu-i mai interesează decât cifrele. Aşadar şi pentru asta am cumpărat o cutie de culori şi creioane. E greu să te reapuci de desen, la vârsta mea, când n-ai mai făcut alte încercări, în afară de cea cu un şarpe boa închis şi cea cu un

şarpe boa deschis, de la vârsta de şase ani! O să încerc, firește, să fac portrete cât mai asemănătoare. Dar nu sunt întru totul încredinţat c-o să izbutesc. Un desen se potrivește, dar celălalt nu mai seamănă. Poate că mă înşel un pic şi în ce privește talia. Aici micul prinţ e prea mare. Acolo e prea mic. Am şovăieli şi în ce privește culoarea costumului său. Atunci tatonez pe ici, pe colo, mai bine, mai rău. În fine, voi greşi în anumite detalii mai importante. Dar acest lucru va trebui să mi-l treceţi cu vederea. Prietenul meu nu dădea niciodată explicaţii. Mă credea poate asemănător lui. Numai că eu, din păcate, nu mă pricep să văd oile prin pereţii lăzilor. Sunt poate şi eu aidoma oamenilor mari. Cu siguranţă am îmbătrânit.

V

În fiecare zi mai aflam câte ceva despre planetă, despre plecare, despre călătorie. Toate astea veneau treptat, după cum ne purtau gândurile. Astfel, în a treia zi, am aflat de drama baobabilor.

Şi de data asta s-a întâmplat tot datorită oii, căci micul prinţ mă întrebă brusc, cuprins parcă de o îndoială gravă:

– E adevărat, nu-i aşa, că oile mănâncă arbuştii?

– Da. E adevărat.

– A! Sunt mulţumit.

N-am înţeles de ce era atât de important ca oile să mănânce arbuştii. Dar micul prinţ adăugă:

– Așadar mănâncă și baobabi?

I-am atras atenția micului prinț că baobabii nu sunt arbuști, ci copaci înalți cât niște biserici și că, chiar de ar fi să ia cu el o întreagă turmă de elefanți, tot nu i-ar veni de hac nici măcar unui singur baobab.

Ideea cu turma de elefanți îl făcu pe micul prinț să râdă.

– Ar trebui așezați unul peste altul...

Dar observă, înțelept:

– Baobabii, înainte de a crește, încep prin a fi mici.

– Tocmai! Dar de ce vrei tu ca oile tale să mănânce micii baobabi?

Îmi răspunse: „Păi, să vezi!" ca și cum era un lucru evident. Și a trebuit să fac un mare efort de inteligență pentru a pricepe de unul singur tărășenia asta.

Căci, într-adevăr, pe planeta micului prinț existau, ca pe toate planetele, ierburi bune și buruieni. Așadar existau semințe bune de la ierburile bune și semințe rele de la buruieni. Numai că semințele sunt nevăzute. Ele dorm în tainița pământului până ce-i vine uneia dintre ele chef să se trezească... Atunci ea se întinde și împinge mai întâi cu timiditate spre soare o încântătoare rămurică inofensivă. Dacă e vorba de o rămurică de ridiche sau de măceș, poți s-o lași să crească după cum îi e voia. Dar, dacă e vorba de o bălărie, trebuie să

smulgi planta imediat, de îndată ce ai început s-o recunoşti. Or, existau nişte seminţe cumplite pe planeta micului prinţ... erau seminţele de baobab. Solul planetei era infestat. Iar de un baobab, dacă te dumireşti prea târziu ce este, nu mai poţi scăpa niciodată. Ajunge să încurce toată planeta. O străpunge cu rădăcinile sale. Iar dacă planeta e prea mică, iar baobabii sunt prea numeroşi, o fac să explodeze.

– E o problemă de disciplină, mi-a spus mai târziu micul prinț. Când ți-ai isprăvit toaleta de dimineață, trebuie să-i faci cu grijă toaleta planetei. Trebuie să-ți impui regulat să smulgi baobabii, de îndată ce-i poți deosebi de trandafirii cu care seamănă mult când sunt foarte tineri. E o muncă foarte plicticoasă, dar foarte ușoară.

Și într-o bună zi mă sfătui să-mi dau silința să fac un desen frumos, pentru a face ca lucrul ăsta să le intre bine în cap copiilor de la mine de acasă.

– Dacă vor călători vreodată, îmi spunea el, le-ar putea fi de folos. Uneori nu e nici un neajuns să-ți lași treaba pentru mai târziu. Dar, dacă e vorba de baobabi, asta e întotdeauna o catastrofă. Am cunoscut o planetă locuită de un leneș. Nu se ocupase de trei arbuști...

Și, la indicațiile micului prinț, am desenat planeta aceea. Nu prea-mi place să iau un ton de moralist. Însă pericolul baobabilor e atât de puțin cunoscut, iar riscurile celui care s-ar rătăci pe un asteroid sunt atât de însemnate, încât, măcar o dată, fac o excepție în ceea ce privește reticențele mele. Spun: „Copii! Fiți atenți la baobabi!" Dacă am muncit atâta la desenul acela, am făcut-o pentru a-mi avertiza prietenii asupra unei primejdii pe lângă care treceau de multă vreme, ca și mine, fără să aibă habar. Lecția pe care o dădeam merita osteneala. Poate că o să vă întrebați: De ce nu există în cartea asta alte desene la fel de mărețe ca și desenul cu baobabii? Răspunsul e foarte simplu: Am încercat, dar n-am izbutit. Atunci când am desenat baobabii, eram mânat de sentimentul urgenței.

Baobabii

VI

Ah, micuțule prinț, ți-am înțeles astfel, încetul cu încetul, mica viață melancolică. Multă vreme n-ai avut altă distracție decât plăcerea apusurilor de soare. Am aflat acest amănunt nou în a patra zi, dimineața, atunci când mi-ai spus:

– Îmi plac mult apusurile de soare. Hai să mergem să vedem un apus de soare…

– Dar trebuie să așteptăm…

– Ce să așteptăm?

– Să așteptăm ca soarele să apună.

Ai părut la început foarte mirat, iar apoi ai râs de tine însuți. Și mi-ai spus:

– Mă cred tot la mine acasă!

Într-adevăr. Când e amiaza în Statele Unite, soarele, toată lumea știe asta, apune în Franța. Ar fi de ajuns să poți ajunge într-un minut în Franța pentru a asista la apusul soarelui. Din păcate, Franța e mult prea departe. Însă, pe mica ta planetă, îți era de ajuns să-ți muți scaunul câțiva pași. Și priveai amurgul de fiecare dată când îți făcea plăcere...

– Într-o zi, am văzut soarele apunând de patruzeci și trei de ori! Iar un pic mai târziu ai adăugat: Știi... când ești așa de trist, îți plac apusurile de soare...

– În ziua celor patruzeci și trei de apusuri erai așadar atât de trist?

Însă micul prinț nu-mi răspunse.

VII

În a cincea zi, tot datorită oii, mi-a fost dezvăluit următorul secret din viața micului prinț. Mi-a spus brusc, fără ocolișuri, o întrebare care părea a fi rodul unei probleme îndelung rumegate în liniște:

– O oaie, dacă mănâncă arbuști, mănâncă și flori?

– O oaie mănâncă tot ce-i iese în cale.

– Chiar și florile care au ghimpi?

– Da. Chiar și florile care au ghimpi.

– Atunci ghimpii la ce sunt buni?

Habar n-aveam. Eram atunci foarte ocupat, tot încercând să deșurubez un bulon prea strâns de la motor. Eram tare îngrijorat,

căci pana începea să mi se pară gravă, iar apa de băut care era pe sfârșite mă făcea să mă tem de ce era mai rău.

– Ghimpii la ce sunt buni?

Micul prinț nu renunța niciodată la o întrebare, odată ce o pusese. Eram enervat de bulon, așa că i-am răspuns la întâmplare:

– Ghimpii nu-s buni la nimic, sunt doar așa o răutate din partea florilor!

– Ooo!

Însă după o pauză îmi aruncă, aproape cu ranchiună:

– Nu te cred! Florile sunt slabe. Sunt naive. Se apără și ele cum pot. Se cred grozave cu ghimpii lor...

N-am răspuns nimic. În clipa aceea îmi spuneam: „Dacă bulonul ăsta tot mai rezistă, o să-l fac să sară cu o lovitură de ciocan". Micul prinț m-a deranjat din nou din gândurile mele:

– Și tu crezi că florile...

– Nu! Nu! Nu cred nimic! Am răspuns la întâmplare. Eu mă ocup de lucruri serioase!

Se uită la mine uluit.

– De lucruri serioase!

Mă vedea cu ciocanul în mână și cu degetele negre de unsoare, aplecat peste un obiect care i se părea foarte urât.

– Vorbești la fel ca oamenii mari!

Asta mă făcu să mă simt un pic rușinat. Dar adăugă, fără milă:

– Le încurci pe toate... le amesteci pe toate!

Era într-adevăr foarte iritat. Își scutura pletele aurii în vânt.

– Știu o planetă unde se află un domn stacojiu la față. N-a mirosit niciodată o floare. Nu s-a uitat niciodată la o stea. N-a iubit niciodată pe nimeni. N-a făcut niciodată altceva decât socoteli. Și toată ziua repetă la fel ca tine: „Eu sunt un om serios! Eu sunt un om serios!" și asta îl face să se umfle în pene de trufie. Numai că nu e un om, e o ciupercă!

– O ce?

– O ciupercă!

Micul prinț era acum palid de mânie.

– De milioane de ani florile fac ghimpi. De milioane de ani oile mănâncă totuși florile. Și nu e un lucru serios să încerci să înțelegi pentru ce își dau ele atâta atâta osteneală ca să-și facă spini dacă nu-s buni la nimic? Nu e un lucru important războiul oilor cu florile? Nu e asta ceva mai serios și mai important decât socotelile unui domn gras și roșu la față? Și dacă aș cunoaște eu o floare unică pe lume, care nu mai există nicăieri decât pe planeta mea și pe care o oaie mică o poate nimici

dintr-odată, uite-așa, într-o dimineață, fără să-și dea seama ce face, ăsta nu e un lucru important!

Roși, apoi reluă:

– Dacă iubește cineva o floare care nu există decât într-un singur exemplar în milioanele și milioanele de stele, asta ajunge să-l facă fericit atunci când o privește. Își spune: „Floarea mea e undeva acolo..." Dar dacă oaia mănâncă floarea, pentru el e ca și cum dintr-odată toate stelele s-ar stinge! Și ăsta nu e un lucru important!

N-a mai putut spune nimic altceva. Izbucni brusc în plâns. Se lăsase noaptea. Îmi pusesem deoparte uneltele. Puțin îmi mai păsa mie acum de ciocan, de bulon, de sete și de moarte. Se afla acolo pe o stea, pe o planetă, planeta mea, Terra, un mic prinț ce trebuia să fie consolat! L-am luat în brațe. L-am legănat. Îi spuneam: „Floarea pe care o iubești tu nu este în primejdie... Am să desenez o botniță pentru oaia ta... Am să desenez o armură pentru floarea ta... Eu..." Nu prea știam ce să spun. Mă simțeam foarte stângaci. Nu știam cum să-l iau, cum să ajung la el... E ceva atât de misterios ținutul lacrimilor.

VIII

Am învățat foarte repede să cunosc floarea aceea. Existaseră întotdeauna, pe planeta micului prinț, flori foarte simple, împodobite cu un singur rând de petale, care nu ocupau mult loc

și nu deranjau pe nimeni. Se iveau într-o bună dimineață în iarbă, iar apoi, seara, se stingeau. Aceea, însă, încolțise într-o zi dintr-o sămânță adusă nu se știe de unde, iar micul prinț veghease de aproape acea tulpiniță ce nu semăna deloc cu celelalte tulpinițe. Putea fi un soi nou de baobab. Însă arbustul încetă brusc să mai crească și începu să se pregătească pentru apariția unei flori. Micul prinț, care asista la creșterea unui mugur uriaș, simțea că de acolo va ieși o apariție minunată, dar floarea nu mai contenea cu pregătirile pentru a se face frumoasă, la adăpostul încăperii ei verzi. Își alegea cu mare grijă culorile. Se înveșmânta încet, își potrivea una câte una petalele. Nu voia să se ivească boțită ca macii. Nu voia să-și facă apariția decât în deplina strălucire a frumuseții ei. Ei, da! Era foarte cochetă. Misterioasa ei toaletă ținuse zile și zile întregi. Și apoi iată că într-o bună dimineață, chiar la ceasul răsăritului de soare, se ivise.

Și ea, care muncise cu atâta precizie, zise căscând:

– Ah! Abia m-am trezit... Îți cer iertare... Sunt tare ciufulită încă...

Micul prinț nu-și putu reține atunci admirația:

– Cât ești de frumoasă!

– Nu-i așa? răspunse încetișor floarea. Și m-am născut odată cu soarele...

Micul prinț ghici că ea nu era prea modestă, dar era atât de înduioșătoare!

– Cred că este ora micului dejun, adăugase ea curând, ai putea fi atât de amabil să te gândești la mine...

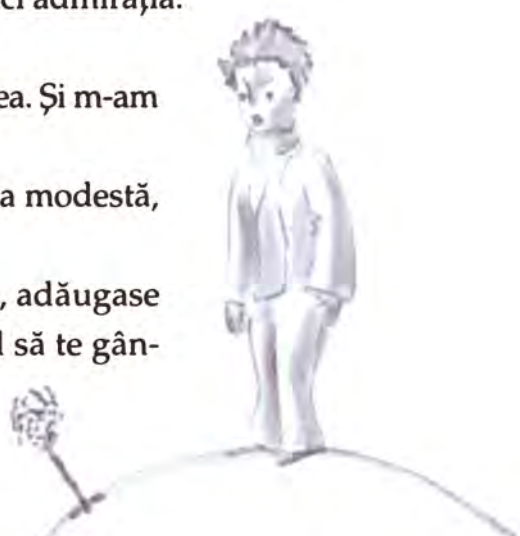

Și micul prinț, foarte rușinat, a plecat să caute o stropitoare cu apă proaspătă și s-a întors să ude floarea.

Astfel a început ea foarte curând să-l chinuiască cu vanitatea ei cam neîncrezătoare. Într-o zi, de pildă, vorbind de cei patru ghimpi pe care îi avea, i-a spus micului prinț:

– N-au decât să vină tigrii, cu ghearele lor!

– Nu există tigri pe planeta mea, se opuse micul prinț, și apoi tigrii nu mănâncă iarbă.

– Eu nu sunt iarbă, răspunse floarea cu blândețe.

– Iartă-mă…

– Nu mă tem de nimic din partea tigrilor, dar am oroare de curent. N-ai cumva un paravan?

„Are oroare de curent… nu e prea bine pentru o plantă, remarcase micul prinț. Floarea asta e cam complicată…"

– Seara ai să mă pui sub un glob. E foarte frig la tine. Instalația e proastă. Acolo de unde vin…

Dar n-a mai continuat. Venise sub formă de sămânță. Nu putuse cunoaște nimic despre alte lumi.

Umilită că se dăduse de gol pe când pregătea o minciună atât de naivă, a tușit de două-trei ori, pentru a-l face pe micul prinț să se simtă stingherit.

– Ce se aude cu paravanul?...

– Tocmai voiam să mă duc după el, dar îmi vorbeai!

Atunci ea și-a dres vocea și mai mult pentru a-l face pe micul prinț să aibă totuși remușcări.

Astfel, cu toată dragostea sa plină de bunăvoință, micul prinț începuse curând să se îndoiască de ea. Luase în serios niște vorbe lipsite de importanță și era foarte nefericit.

– Ar fi trebuit să n-o ascult, îmi destăinui el într-o zi, nu trebuie niciodată să stai să asculți florile. Trebuie să le privești și să le miroși. A mea înmiresma întreaga planetă, dar eu nu știam să mă bucur. Povestea aia cu ghearele, care m-a enervat așa de mult, ar fi trebuit să mă-nduioșeze... Îmi mai spuse de asemenea: N-am înțeles atunci nimic! Ar fi trebuit s-o judec după fapte și nu după vorbe. Ea răspândea pentru mine parfum și lumină. N-ar fi trebuit să fug niciodată! S-ar fi cuvenit să-i ghicesc tandrețea ascunsă îndărătul bietelor ei șiretlicuri. Florile sunt atât de contradictorii! Eram însă prea tânăr ca să știu s-o iubesc.

IX

Cred că s-a folosit, ca să evadeze, de un stol de gâşte sălbatice migratoare. În dimineaţa plecării, şi-a pus planeta în ordine. A curăţat cu grijă coşurile vulcanilor în activitate. Avea doi vulcani în activitate. Şi asta era ceva foarte comod pentru a încălzi micul dejun. Mai avea şi un vulcan stins. Dar, după cum spunea chiar el: „Nu se ştie niciodată!" Aşadar a curăţat şi coşul vulcanului stins. Dacă vulcanii au coşurile bine curăţate, ei ard încetişor şi regulat, fără erupţii. Erupţiile vulcanice sunt precum focurile din cămin. Evident, pe pământ noi suntem mult prea mici pentru a curăţa coşurile vulcanilor. De aceea ne pricinuiesc atâtea necazuri.

Micul prinţ mai smulse, cu un pic de melancolie, şi ultimii lăstari de baobabi. Credea că nu se va mai întoarce niciodată. Însă toate aceste munci familiare i s-au părut, în dimineaţa aceea, extrem de plăcute. Iar când a stropit pentru ultima oară floarea şi s-a pregătit s-o pună la adăpost sub globul de sticlă, a descoperit că-i venea să plângă.

– Adio, îi spuse el florii.

Dar ea nu răspunse.

– Adio, repetă el.

Floarea tuşi. Dar nu era din pricina guturaiului.

– Am fost o proastă, îi spuse ea în sfârşit. Îţi cer iertare. Încearcă să fii fericit.

Fu surprins de absenţa reproşurilor.

A curățat cu grijă coșurile vulcanilor în activitate.

Stătea acolo descumpănit, cu globul în mână. Nu înțelegea blândețea asta plină de seninătate.

– Da, te iubesc, îi spuse floarea. Habar n-ai avut, din vina mea. N-are nici o importanță. Dar ai fost la fel de prost ca mine. Încearcă să fii fericit... Lasă globul ăla-n pace. Nu-l mai vreau.

– Da' vântul...

– Nu-s chiar așa de răcită... Aerul răcoros al nopții îmi va face bine. Sunt o floare.

– Da' animalele...

– Trebuie să suport două-trei omizi dacă vreau să cunosc fluturii. Se pare că-s atât de frumoși. Altfel cine îmi va mai face vreo vizită? Tu ai să fii departe. Cât despre animalele mari, nu mă tem de nimic. Am și eu gheare.

Și își arătă cu naivitate cei patru ghimpi. Apoi adăugă:

– Nu mai pierde vremea, e enervant. Ai hotărât să pleci, du-te!

Căci nu voia ca el s-o vadă plângând. Era o floare atât de orgolioasă...

X

Se afla în regiunea asteroizilor 325, 326, 327, 328, 329 și 330. S-a apucat să-i viziteze pentru a-și găsi o ocupație și pentru a se instrui.

Cel dintâi era locuit de un rege. Regele, înveșmântat în purpură și hermină, era așezat pe un tron foarte simplu și, cu toate astea, maiestuos.

– A! Iată un supus, exclamă regele când îl zări pe micul prinț.

Iar micul prinţ se întrebă:

„Oare cum mă poate recunoaşte, din moment ce nu m-a văzut niciodată până acum?"

Nu ştia că, pentru regi, lumea este foarte simplificată. Toţi oamenii sunt nişte supuşi.

– Apropie-te să te văd mai bine, îi spuse regele care era foarte mândru că este în sfârşit rege pentru cineva.

Micul prinţ se uită în jur căutând un loc să se aşeze, dar planeta era toată acoperită de minunata mantie de hermină. Rămase în picioare şi, cum era obosit, căscă.

– Este contrar etichetei să caşti în prezenţa regelui, îi spuse monarhul. Îţi interzic s-o faci.

– Nu mă pot abţine, răspunse micul prinţ foarte ruşinat. Am făcut o călătorie lungă şi n-am dormit...

– Atunci, îi spuse regele, îţi poruncesc să caşti. N-am mai văzut pe nimeni căscând de ani întregi. Căscatul e pentru mine un lucru curios. Hai! Mai cască. E o poruncă.

– Mă intimidează... Nu mai pot... zise micul prinţ roşind.

– Hm! Hm! răspunse regele. Atunci îţi... îţi poruncesc când să caşti şi când să...

Se bâlbâia un pic şi părea jignit.

Căci regele ţinea în primul rând ca autoritatea lui să fie respectată. Nu tolera nesupunerea. Era un monarh absolut. Dar, cum era foarte bun, dădea porunci rezonabile.

„Dacă aş porunci, zicea el în mod curent, dacă aş porunci unui general să se preschimbe în pasăre de mare, iar generalul nu mi-ar asculta porunca, n-ar fi din vina generalului. Ar fi din vina mea."

– Pot să mă așez? întrebă timid micul prinț.

– Îți poruncesc să te așezi, îi răspunse regele, care își trase spre el cu măreție o pulpană a mantiei de hermină.

Însă micul prinț era mirat. Planeta era minusculă. Peste ce anume putea regele cu adevărat să domnească?

– Sire... îi spuse el, vă cer iertare că vă întreb...

– Îți poruncesc să mă întrebi, se grăbi regele să spună.

– Sire... peste ce domniți?

– Peste tot, răspunse regele, cu o mare simplitate.

– Peste tot?

Și regele a arătat cu un gest discret planeta, celelalte planete și stelele.

– Peste toate astea? spuse micul prinț.

– Peste toate astea... răspunse regele.

Căci nu era doar un monarh absolut, ci și un monarh universal.

– Și stelele vă dau ascultare?

– Bineînțeles, îi spuse regele. Ele îmi dau imediat ascultare. Eu nu tolerez indisciplina.

O asemenea putere l-a minunat pe micul prinț. Dacă ar fi deținut-o el însuși, ar fi putut asista nu la patruzeci și patru, ci la șaptezeci și două, sau chiar la o sută, sau poate chiar la două sute de apusuri de soare în aceeași zi, fără să mai fie nevoit să-și mute mereu scaunul! Și pentru că se simțea un pic trist din pricina amintirii micuței sale planete părăsite, se încumetă să-i solicite o favoare regelui:

– Aș dori să văd un apus de soare... Faceți-mi plăcerea asta... Porunciți soarelui să apună...

– Dacă i-aș porunci unui general să zboare din floare-n floare în chip de fluture sau să scrie o tragedie, sau să se preschimbe în pasăre de mare, iar generalul n-ar executa porunca regelui, a cui ar fi vina, a lui sau a mea?

– A dumneavoastră, spuse cu tărie micul prinț.

– Întocmai. Trebuie să ceri de la fiecare ceea ce poate da,

reluă regele. Autoritatea se sprijină mai întâi de toate pe raţiune. Dacă dai poruncă poporului tău să se ducă să se arunce în mare, el va face revoluţie. Am dreptul să cer ascultare pentru că poruncile mele sunt înţelepte.

– Şi apusul meu de soare? îi aminti micul prinţ care nu uita niciodată vreo întrebare odată ce-o pusese.

– Apusul tău de soare îl vei avea. Îl voi porunci. Dar voi aştepta, cu ştiinţa mea despre guvernare, ca să fie favorabile condiţiile.

– Şi când va fi asta? se informă micul prinţ.

– Hm! Hm! îi răspunse regele, care consultă mai întâi un calendar mare – hm! hm! – va fi, spre... spre... va fi spre seară, cam pe la ora şapte şi patruzeci! Şi ai să vezi cum mi se dă ascultare.

Micul prinţ căscă. Regreta apusul său de soare ratat. Şi apoi se şi plictisea un pic.

– Nu mai am nimic de făcut aici, zise el regelui. O să plec!

– Nu pleca, răspunse regele care era atât de mândru că are un supus. Nu pleca, te fac ministru!

– Ce fel de ministru?

– Al... justiţiei!

– Dar nu e nimeni de judecat!

– Nu se ştie, îi spuse regele. Încă n-am făcut turul regatului. Sunt foarte bătrân, n-am loc pentru o caleaşcă şi mă oboseşte să merg pe jos.

– O, dar am văzut deja, spuse micul prinţ care se aplecase pentru a arunca o privire de cealaltă parte a planetei. Nu e nimeni nici acolo...

– Te vei judeca atunci pe tine însuți, îi răspunse regele. E lucrul cel mai greu. E mult mai greu să te judeci pe tine însuți decât să-l judeci pe celălalt. Dacă reușești să te judeci drept, înseamnă că ești un adevărat înțelept.

– Eu, zise micul prinț, eu mă pot judeca pe mine însumi oriunde. N-am nevoie să locuiesc aici.

– Hm! Hm! spuse regele, mi se pare că pe planeta mea se află pe undeva un șobolan bătrân. Îl aud noaptea. Îl vei putea judeca pe șobolanul ăsta bătrân. Îl vei condamna la moarte din când în când. Astfel viața lui va depinde de dreptatea ta. Însă îl vei grația de fiecare dată ca să-l cruți. Nu e decât unul.

– Mie nu-mi place să condamn la moarte, răspunse micul prinț, și mai cred că o să plec.

– Nu, spuse regele.

Dar micul prinț, isprăvindu-și pregătirile, nu a vrut să-l mâhnească pe bătrânul monarh.

– Dacă Maiestatea Voastră ar dori să i se dea ascultare de fiecare dată, mi-ar putea da o poruncă rezonabilă. Mi-ar putea porunci, de pildă, să plec pe dată. Mi se pare că sunt favorabile condițiile...

Și pentru că regele nu-i răspunse nimic, micul prinț mai întâi șovăi, apoi, suspinând, o porni la drum.

– Te fac ambasadorul meu, se grăbi atunci să-i strige regele.

Avea un aer foarte autoritar.

„Oamenii mari sunt tare ciudați", își spuse micul prinț, în timpul călătoriei.

XI

Cea de-a a doua planetă era locuită de un înfumurat.

– O! Iată că a sosit în vizită un admirator! exclamă de departe înfumuratul de îndată ce-l zări pe micul prinţ.

Căci, pentru înfumuraţi, ceilalţi oameni sunt nişte admiratori.

– Bună ziua, zise micul prinţ. Ai o pălărie cam ciudată.

– E pentru a saluta, răspunse înfumuratul. E pentru a saluta atunci când sunt aclamat. Din păcate, nu trece nimeni niciodată pe aici.

– Hm, da? spuse micul prinţ care nu pricepea.

– Loveşte-ţi palmele una de cealaltă, îl sfătui înfumuratul.

Micul prinţ îşi lovi palmele una de cealaltă. Înfumuratul salută modest, ridicându-şi pălăria.

„Asta e mai nostim decât vizita la rege", își spuse în sinea lui micul prinț. Și a reînceput să-și lovească palmele una de cealaltă. Înfumuratul a reînceput să salute ridicându-și pălăria.

După cinci minute de exerciţiu, micul prinț s-a plictisit de monotonia jocului.

– Și ca să cadă pălăria, întrebă el, ce trebuie făcut?

Dar înfumuratul nu-l auzi. Înfumuraţii nu aud niciodată decât laudele.

– Mă admiri într-adevăr mult? îl întrebă el pe micul prinţ.

– Ce înseamnă să admiri?

– Să admiri înseamnă să recunoşti că eu sunt omul cel mai frumos, cel mai bine îmbrăcat, cel mai bogat şi cel mai inteligent de pe planetă.

– Păi tu eşti singur pe planetă!

– Fă-mi plăcerea asta. Admiră-mă, totuşi!

– Te admir, zise micul prinţ dând un pic din umeri, dar la ce-ţi foloseşte chestia asta?

Şi micul prinţ o luă din loc.

„Oamenii mari sunt categoric foarte ciudaţi", îşi spuse el pur şi simplu, în cursul călătoriei.

XII

Planeta următoare era locuită de un beţiv. Vizita asta a fost foarte scurtă, dar l-a cufundat pe micul prinţ într-o adâncă melancolie.

– Ce faci aici? îi spuse el beţivului, pe care-l găsi stând în linişte dinaintea unei colecţii de sticle goale şi a alteia de sticle pline.

– Beau, răspunse beţivul, cu un aer lugubru.

– De ce bei? îl întrebă micul prinţ.

– Ca să uit, răspunse beţivul.

– Ca să uiţi ce? se interesă micul prinţ care deja îl compătimea.

– Ca să uit că mi-e ruşine, mărturisi beţivul lăsând capul în jos.

– Ruşine de ce? se informă micul prinţ care dorea să-l ajute.

– Ruşine că beau! termină beţivul care se zăvorî definitiv în tăcere.

Iar micul prinţ o luă din loc, perplex.

„Oamenii mari sunt categoric foarte, foarte ciudaţi", îşi spunea el în cursul călătoriei.

XIII

Cea de-a patra planetă era cea a omului de afaceri. Omul ăsta era aşa de ocupat, că nici nu a ridicat măcar capul la sosirea micului prinţ.

– Bună ziua, îi spuse acesta. Vi s-a stins ţigara.

– Trei şi cu doi fac cinci. Cinci şi cu şapte doisprezece. Bună ziua. Cincisprezece şi cu şapte douăzeci şi doi. Douăzeci şi doi şi cu şase fac douăzeci şi opt. N-am timp s-o aprind iar. Douăzeci şi şase şi cu cinci, treizeci şi unu. Uf! Asta face deci cinci sute unu milioane şase sute douăzeci şi două de mii şapte sute treizeci şi unu.

– Cinci sute de milioane de ce?

– Poftim? Eşti tot aici? Cinci sute unu milioane de... Nu mai ştiu... Am atâta treabă! Eu sunt om serios, nu mă distrez cu baliverne! Doi şi cu cinci fac şapte...

– Cinci sute unu milioane de ce? repetă micul prinţ care nu renunţase niciodată la vreo întrebare, odată ce o pusese.

Omul de afaceri înălţă capul.

– De cincizeci şi patru de ani de când locuiesc pe planeta asta, n-am fost deranjat decât de trei ori. Prima dată, acum douăzeci şi doi de ani, de un cărăbuş care căzuse Dumnezeu

știe de unde. Făcea un zgomot înfiorător și am greșit de patru ori la o adunare. A doua oară, acum unsprezece ani, din cauza unei crize de reumatism. Nu fac deloc mișcare. N-am timp să hoinăresc. Eu sunt om serios. A treia oară, iată! Spuneam așadar cinci sute unu milioane...

– Milioane de ce ?

Omul de afaceri pricepu că nu era rost de tihnă.

– Milioane din chestiile alea mici care se văd uneori pe cer.

– Muște?

– Nu, chestiile alea mici care strălucesc.

– Albine?

– Nici vorbă. Chestiile alea mici aurii care îi fac pe trândavi să viseze. Eu sunt om serios! N-am timp să visez cu ochii deschiși.

– Aha! Stele!

– Asta e. Stele.

– Și ce faci cu cinci sute de milioane de stele?

– Cinci sute unu milioane șase sute douăzeci și două de mii șapte sute treizeci și unu. Eu sunt om serios, sunt precis.

– Și ce faci tu cu stelele astea?

– Ce fac cu ele?

– Da.

– Nimic. Le posed.

– Posezi stele?

– Da.

– Dar am văzut deja un rege care...

– Regii nu posedă. Ei „domnesc". E cu totul altceva.

– Și la ce-ți folosește să posezi stelele?

– Îmi folosește să fiu bogat.

– Și la ce-ți folosește să fii bogat?

– La cumpărat de alte stele, dacă mai găsește cineva.

„Ăsta, își spuse în sine micul prinț, gândește cam la fel ca bețivul meu."

Cu toate astea i-a mai pus și alte întrebări:

– Cum poate cineva să posede stelele?

– Ale cui sunt? ripostă, țâfnos, omul de afaceri.

– Nu știu. Ale nimănui.

– Atunci sunt ale mele, căci eu m-am gândit primul la asta.

– Oare asta e de ajuns?

– Bineînțeles. Când găsești un diamant care nu e al nimănui, este al tău. Când găsești o insulă care nu e a numănui, este a ta. Când ai primul o idee, o brevetezi: este a ta. Iar eu posed stelele, deoarece nimeni niciodată înaintea mea nu s-a gândit să le posede.

– Asta e adevărat, zise micul prinț. Și ce faci cu ele?

– Le administrez. Le număr și iar le număr, spuse omul de afaceri. E greu. Eu sunt om serios!

Micul prinț tot nu era mulțumit.

– Eu, dacă posed un fular, îl pot pune în jurul gâtului și-l pot lua cu mine. Dacă posed o floare, îmi pot culege floarea și o pot lua cu mine. Dar tu nu poți culege stelele!

– Nu, dar le pot depune la bancă.

– Ce înseamnă asta?

– Asta înseamnă că scriu pe o hârtiuță numărul stelelor mele. Apoi închid cu cheia hârtiuța asta într-un sertar.

– Și asta-i tot?

– E suficient!

„E nostim, se gândi micul prinţ. E destul de poetic. Dar nu e o treabă prea serioasă."

Micul prinţ avea asupra lucrurilor serioase idei foarte diferite de ideile oamenilor mari.

– Eu, mai zise el, posed o floare pe care o stropesc în fiecare zi. Posed trei vulcani cărora le curăţ coşurile în fiecare săptămână. Căci îl curăţ şi pe cel stins. Nu poţi şti niciodată. E de folos vulcanilor mei şi e de folos florii mele, pentru că îi posed. Dar tu nu eşti de folos stelelor.

Omul de afaceri deschise gura, dar nu găsi nimic de răspuns, iar micul prinţ plecă.

„Oamenii mari sunt cu siguranţă nemaipomeniţi", îşi spunea simplu în sinea lui în timp ce călătorea mai departe.

XIV

A cincea planetă era foarte ciudată. Era cea mai mică din toate. Era acolo exact atâta loc cât să fie ocupat de un felinar şi de un lampagiu. Micul prinţ nu izbutea să-şi explice la ce puteau folosi, undeva pe cer, pe o planetă fără nici o casă, fără populaţie, un felinar şi un lampagiu. Cu toate astea îşi spuse în sinea lui:

„Poate că omul ăsta e absurd. Totuşi e mai puţin absurd decât regele, decât înfumuratul, decât omul de afaceri şi decât beţivul. Măcar munca lui are un rost. Când îşi aprinde felinarul, e ca şi cum ar face să se nască încă o stea sau o floare. Când îşi stinge felinarul, asta adoarme floarea sau steaua. Este

o ocupație foarte frumoasă. E cu adevărat de folos, pentru că e ceva frumos."

Când ajunse pe planetă, îl salută respectuos pe lampagiu:

– Bună ziua. De ce tocmai ți-ai stins felinarul?

– Așa sună consemnul, răspunse lampagiul. Bună ziua.

– Și care e consemnul?

– Să-mi sting felinarul. Bună seara.

Și-l aprinse din nou.

– Dar de ce tocmai l-ai aprins din nou?

– Așa sună consemnul, răspunse lampagiul.

– Nu pricep, zise micul prinț.

– Nu e nimic de priceput, spuse lampagiul. Consemnul e consemn. Bună ziua.

Și își stinse felinarul.

Apoi se șterse pe frunte cu o batistă cu carouri roșii.

– Am o meserie cumplită. Odinioară era ceva rațional. Stingeam dimineața și aprindeam seara. Aveam toată ziua la dispoziție pentru a mă odihni și tot restul nopții pentru a dormi...

– Și de atunci consemnul s-a schimbat?

– Consemnul nu s-a schimbat, spuse lampagiul. Aici e drama! Planeta s-a învârtit din an în an tot mai repede, iar consemnul nu s-a schimbat!

– Și atunci? spuse micul prinț.

– Asta înseamnă că acum, când face o rotație pe minut, nu mai am nici o secundă de răgaz. Aprind și sting o dată pe minut!

– Păi e caraghios! Zilele pe planeta ta durează un minut!

– Am o meserie cumplită.

– Nu e deloc caraghios, zise lampagiul. A trecut deja o lună de când vorbim împreună.

– O lună?

– Da. Treizeci de minute. Treizeci de zile! Bună seara.

Și își reaprinse felinarul.

Micul prinț l-a privit și l-a îndrăgit pe acest lampagiu care era atât de fidel consemnului. Și-a amintit de apusurile de soare pe care el însuși se ducea să le caute odinioară, mutându-și scaunul câțiva pași. A vrut să-și ajute prietenul.

– Știi... Cunosc un mijloc de a te odihni atunci când ai să vrei...

– Vreau mereu, spuse lampagiul.

Căci poți să fii în același timp fidel și leneș.

Micul prinț continuă:

– Planeta ta e atât de mică, încât îi poți da ocol din trei pași mari. N-ai decât să mergi foarte încet pentru a rămâne mereu la soare. Când vei vrea să te odihnești, vei merge... iar ziua va dura atât cât vei dori tu.

– Asta nu mă ajută prea tare, zise lampagiul. Ce-mi place mie în viață, e să dorm.

– Păcat, zise micul prinț.

– Păcat, zise lampagiul. Bună ziua.

Și își stinse iarăși felinarul.

„Ăsta, își spuse micul prinț, în vreme ce își continua călătoria, ăsta ar fi disprețuit de toți ceilalți, de rege, de înfumurat, de bețiv, de omul de afaceri. Cu toate astea, e singurul care nu mi se pare ridicol. Și asta poate pentru că se ocupă de altceva decât de sine însuși."

Oftă cu regret şi-şi mai spuse:

„Ăsta e singurul pe care mi l-aş fi putut face prieten. Numai că planeta lui e într-adevăr prea mică. Nu e loc pentru doi..."

Ceea ce micul prinţ nu îndrăznea să-şi mărturisească e că regreta acea planetă binecuvântată din pricina, mai ales, a celor o mie patru sute patruzeci de apusuri de soare pe durata a douăzeci şi patru de ore.

XV

A şasea planetă era o planetă de zece ori mai mare. Era locuită de un domn bătrân care scria cărţi uriaşe.

– Ia te uită! Iată un explorator! exclamă el când îl zări pe micul prinţ.

Micul prinţ se aşeză pe masă gâfâind un pic. Călătorise deja atât de mult!

– De unde vii? îi spuse domnul cel bătrân.

– Ce e cartea asta groasă? spuse micul prinţ. Ce faceţi aici?

– Sunt geograf, spuse domnul cel bătrân.

– Ce înseamnă geograf?

– Este un savant care ştie unde se află mările, fluviile, oraşele, munţii şi deşerturile.

– Asta e foarte interesant, zise micul prinţ. Iată în sfârşit o adevărată meserie! Şi aruncă o privire în jur peste planeta geografului. Nu mai văzuse încă o planetă atât de maiestuoasă. E foarte frumoasă planeta dumneavoastră. Are şi oceane?

– N-am de unde să știu, zise geograful.

– Ah! (Micul prinț era dezamăgit.) Dar munți?

– N-am de unde să știu, zise geograful.

– Dar orașe și fluvii și deșerturi?

– Nici asta n-am de unde să știu, zise geograful.

– Păi sunteți geograf!

– Exact, zise geograful, dar nu sunt explorator. Duc lipsă totală de exploratori. Nu geograful se duce să numere orașele, fluviile, munții, mările, oceanele și deșerturile. Geograful e mult prea important ca să hoinărească. El nu-și părăsește

biroul. Dar îi primește aici pe exploratori. Îi întreabă și le notează amintirile. Și dacă amintirile unuia dintre ei i se par interesante, geograful inițiază o anchetă asupra moralității exploratorului.

– De ce?

– Pentru că un explorator care ar minți ar atrage după sine catastrofe în cărțile de geografie. Și tot astfel un explorator care ar bea prea mult.

– De ce? zise micul prinț.

– Pentru că bețivii văd dublu. Atunci geograful ar însemna doi munți acolo unde nu e decât unul singur.

– Cunosc eu unul, zise micul prinț, care ar fi un prost explorator.

– Posibil. Deci, când moralitatea exploratorului pare bună, se face o anchetă asupra descoperirii sale.

– Se duc să vadă?

– Nu. E prea complicat. Dar i se cere exploratorului să aducă dovezi. Dacă e vorba, de pildă, de descoperirea unui munte mare, i se cere să aducă de acolo pietre mari.

Deodată geograful se tulbură.

– Dar tu vii de departe! Ești explorator! Descrie-mi planeta ta!

Și, deschizându-și catastiful, geograful își ascuți un creion. Se notează mai întâi cu creionul istorisirile exploratorilor. Se așteaptă, pentru a le nota cu cerneală, ca exploratorul să aducă dovezi.

– Ei? întrebă geograful.

– O, la mine acasă, zise micul prinț, nu e prea interesant,

e foarte puțin loc. Am trei vulcani. Doi vulcani în activitate și un vulcan stins. Numai că nu se știe niciodată.

– Nu se știe niciodată, zise geograful.

– Am și o floare.

– Noi nu notăm florile, spuse geograful.

– De ce? E tot ce poate fi mai frumos!

– Pentru că florile sunt efemere.

– Ce înseamnă „efemere"?

– Cărțile de geografie, spuse geograful, sunt cele mai prețioase cărți. Ele nu se demodează niciodată. E ceva foarte rar ca un munte să-și schimbe locul. E ceva foarte rar ca un ocean să se golească de apă. Noi scriem lucruri eterne.

– Dar vulcanii stinși se pot trezi, întrerupse micul prinț. Ce înseamnă „efemere"?

– Că vulcanii sunt stinși sau sunt treji, pentru noi e tot aia, zise geograful. Ce contează pentru noi e muntele. El nu se schimbă.

– Dar ce înseamnă „efemere"? repetă micul prinț care nu renunțase niciodată la vreo întrebare odată ce o pusese.

– Asta înseamnă „care e amenințat cu dispariția".

– Floarea mea e amenințată cu dispariția?

– Bineînțeles.

„Floarea mea e efemeră, își spuse micul prinț, și nu are decât patru ghimpi ca să se apere de lume! Iar eu am lăsat-o singură acasă!"

Acesta a fost primul lui gest de regret. Dar își recăpătă curajul.

– Unde mă sfătuiți să mă duc? întrebă el.

– Pe planeta Terra, îi răspunse geograful. Are o reputație bună…

Și micul prinț o luă din loc, gândindu-se la floarea lui.

XVI

A şaptea planetă a fost aşadar Terra.

Terra nu e o planetă oarecare! Pot fi număraţi aici o sută unsprezece regi (nefiind, bineînţeles, uitaţi regii negri), şapte mii de geografi, nouă sute de mii de oameni de afaceri, şapte milioane şi jumătate de beţivi, trei sute unsprezece milioane de înfumuraţi, adică aproximativ două miliarde de oameni mari.

Pentru a vă face o idee despre dimensiunile Terrei, vă voi spune că înainte de inventarea electricităţii trebuia să fie întreţinută, pe toate cele şase continente la un loc, o adevărată armată de patru sute şaizeci şi două de mii cinci sute unsprezece lampagii.

Văzut de departe, lucrul ăsta crea un efect splendid. Mişcările acestei armate erau reglate precum cele ale unui balet. Mai întâi era rândul lampagiilor din Noua Zeelandă şi din Australia. După ce-şi aprindeau lampioanele, se duceau apoi la culcare. Atunci intrau în joc, la rândul lor, lampagiii din China şi din Siberia. Şi aceştia dispăreau în culise. Urmau lampagiii din Rusia şi din Indii. Apoi cei din Africa şi din Europa. Apoi cei din America de Sud. După aceea era rândul celor din America de Nord. Şi niciodată nu se încurcau la ordinea intrării lor în scenă. Era măreţ.

Doar lampagiul unicului felinar de la Polul Nord şi confratele său de la unicul felinar aflat la Polul Sud duceau nişte vieţi de trândăvie şi de indolenţă; lucrau doar de două ori pe an.

XVII

Când vrei să faci glume, se întâmplă să mai şi minţi un pic. N-am fost prea cinstit atunci când v-am vorbit de lampagii. Risc să dau o imagine greşită a planetei noastre celor care nu o cunosc. Oamenii ocupă foarte puţin loc pe pământ. Dacă cele două miliarde de locuitori care populează pământul ar sta în picioare şi s-ar strânge unii într-alţii, ca la un miting, ar ocupa cu uşurinţă o piaţă publică de douăzeci de mile lungime pe douăzeci de mile lăţime. Omenirea ar putea fi înghesuită pe cea mai măruntă dintre insuliţele Pacificului.

Oamenii mari, bineînţeles, nu vă vor crede. Ei îşi închipuie că ocupă mult loc. Se cred importanţi precum baobabii. Îi veţi sfătui aşadar să facă socoteala. Doar se dau în vânt după cifre; treaba asta le va plăcea. Dar nu vă pierdeţi vremea cu această pedeapsă şcolărească. E inutil. Aveţi doar încredere în mine.

Micul prinţ, odată ajuns pe pământ, a fost foarte surprins să nu vadă pe nimeni. Îi era deja teamă să nu fi greşit cumva planeta, când un inel de culoarea lunii se mişcă în nisip.

– Noapte bună, zise micul prinţ la întâmplare.

– Noapte bună, zise şarpele.

– Pe ce planetă am nimerit? întrebă micul prinţ.

– Pe Terra, în Africa, răspunse şarpele.

– Aha!... Nu e aşadar nimeni pe Terra?

– Aici e deşertul. Nu e nimeni în deşert. Terra e mare, zise şarpele.

Micul prinţ se aşează pe o piatră şi înalţă ochii spre cer.

– Mă întreb, spuse el, dacă stelele nu sunt oare luminate pentru ca într-o bună zi fiecare să și-o poată regăsi pe a sa. Uită-te la planeta mea. E chiar deasupra noastră... Dar ce departe este!

– E frumoasă, zise șarpele. De ce ai venit aici?

– Am probleme cu o floare, spuse micul prinț.

– Aha! făcu șarpele.

Și tăcură amândoi.

– Unde sunt oamenii? reluă, în sfârșit, micul prinț. Ești cam singur în deșert...

– Ești singur și printre oameni, zise șarpele.

Micul prinț îl privi îndelung.

– Ești un animal ciudat, îi spuse el în cele din urmă, subțire ca un deget...

– Dar sunt mai puternic decât degetul unui rege, zise șarpele.

Micul prinț zâmbi.

– Tu nu ești foarte puternic... n-ai nici măcar labe... nu poți călători.

– Te pot duce mai departe decât un vapor, zise șarpele.

Se încolăci în jurul gleznei micului prinț, ca o brățară din aur.

– Pe cel pe care-l ating, îl redau țărânei din care a ieșit, mai spuse el. Dar tu ești pur și vii de pe o stea...

Micul prinț nu răspunse nimic.

– Mi-e milă de tine, atât de plăpând, pe această planetă de granit. Te pot ajuta într-o zi dacă ai să duci prea tare dorul planetei tale. Pot...

– Ești un animal ciudat, îi spuse el în cele din urmă,
subțire ca un deget…

– O! am înțeles foarte bine, zise micul prinț, dar de ce vorbești mereu în enigme?

– Eu le rezolv pe toate, spuse șarpele.

Și au tăcut.

XVIII

Micul prinț străbătu deșertul și nu întâlni decât o floare. O floare cu trei petale, o floare neînsemnată...

– Bună ziua, spuse micul prinț.

– Bună ziua, spuse floarea.

– Unde sunt oamenii? întrebă politicos micul prinț.

Floarea văzuse într-o zi trecând o caravană.

– Oamenii? Există, cred, vreo șase-șapte. I-am zărit cu ani în urmă. Numai că nu știi niciodată unde să-i cauți. Îi plimbă vântul. N-au rădăcini, asta îi deranjează mult.

– Adio, zise micul prinț.

– Adio, zise floarea.

XIX

Micul prinț a urcat pe un munte înalt. Singurii munți pe care-i cunoscuse vreodată erau cei trei vulcani care îi ajungeau până la genunchi. Și se folosea de vulcanul stins ca de un scăunel. „De pe un munte înalt cum e acesta, își spuse el, am să

zăresc dintr-odată toată planeta și pe toți oamenii...“ Dar nu zări nimic, în afară de niște colțuri de stâncă foarte ascuțite.

– Bună ziua, spuse el la întâmplare.

– Bună ziua... bună ziua... bună ziua... răspunse ecoul.

– Cine sunteți? spuse micul prinț.

– Cine sunteți... cine sunteți... cine sunteți... răspunse ecoul.

– Fiți prietenii mei, eu sunt singur, spuse el.

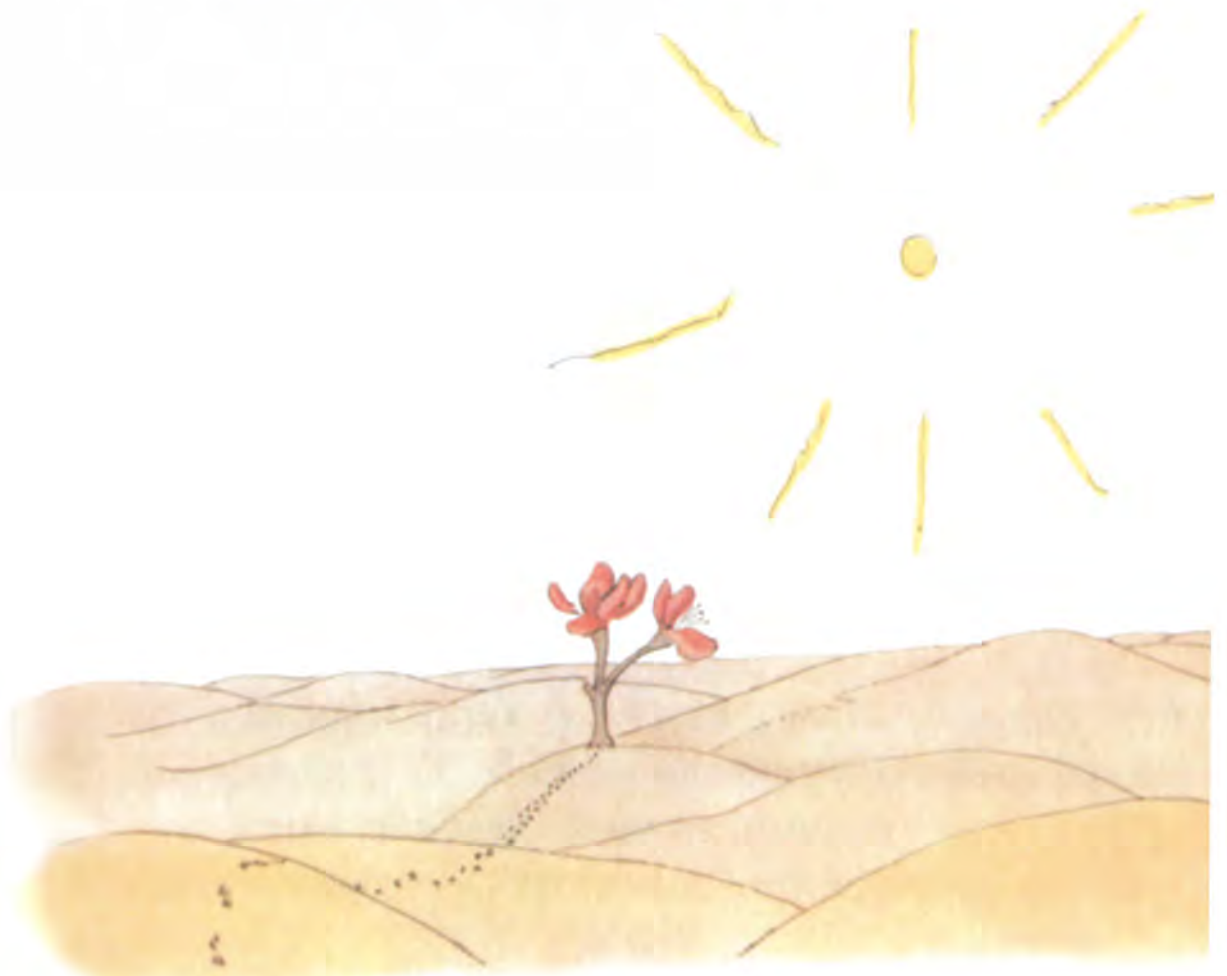

– Eu sunt singur... eu sunt singur... eu sunt singur... răspunse ecoul.

„Ce planetă ciudată! se gândi el atunci. E foarte uscată și foarte ascuțită, și foarte sărată. Iar oamenii sunt lipsiți de imaginație. Repetă ce li se spune... La mine acasă aveam o floare: ea vorbea mereu prima..."

XX

S-a întâmplat însă ca micul prinț, după ce mersese multă vreme prin nisip, printre stânci și zăpezi, să descopere, în sfârșit, un drum. Iar drumurile duc întotdeauna către oameni.

– Bună ziua, spuse el.

Era o grădină plină cu trandafiri înfloriți.

– Bună ziua, spuseră trandafirii.

Micul prinț îi privi. Semănau toți cu floarea sa.

– Cine sunteți? îi întrebă el uluit.

– Suntem trandafiri, spuseră trandafirii.

– Aha! exclamă micul prinț...

Și se simți foarte nefericit. Floarea sa îi povestise că era singura din soiul ei în univers. Și iată că erau cinci mii de flori, toate semănând între ele, într-o singură grădină!

„Ar fi foarte jignită, își spuse el, dacă ar vedea așa ceva... ar tuși enorm și s-ar preface că moare pentru a scăpa de ridicol. Iar eu aș fi silit să mă prefac c-o îngrijesc, căci, dacă n-aș face așa, s-ar lăsa cu adevărat pradă morții pentru a mă umili și pe mine..."

Planeta asta e foarte uscată și foarte ascuțită, și foarte sărată.

Apoi își mai spuse: „Mă credeam bogat având o floare fără seamăn, iar eu nu posed decât un trandafir obișnuit. Și împreună cu cei trei vulcani ai mei care mi-ajung până la genunchi și din care unul e stins, poate pentru totdeauna, toate astea nu fac din mine un mare prinț…"

Și, culcat în iarbă, plânse.

XXI

Atunci apăru vulpea.

– Bună ziua, zise vulpea.

– Bună ziua, răspunse politicos micul prinț, care se întoarse, dar nu văzu nimic.

– Sunt aici, sub măr…

– Cine ești? spuse micul prinț. Ești foarte frumoasă…

– Eu sunt o vulpe, spuse vulpea.

– Vino să te joci cu mine, îi propuse micul prinț. Sunt atât de trist…

– Nu mă pot juca cu tine, zise vulpea. Nu sunt îmblânzită.

– Ah! iartă-mă, zise micul prinț.

Dar, după ce se gândi un pic, adăugă:

– Ce înseamnă „a îmblânzi"?

– Nu ești de pe aici, zise vulpea. Ce cauți?

– Îi caut pe oameni, spuse micul prinț. Ce înseamnă „a îmblânzi"?

– Oamenii, zise vulpea, au puști și vânează. E foarte supărător! Mai cresc și găini. E singura lor parte interesantă. Cauți găini?

– Nu, zise micul prinț. Caut prieteni. Ce înseamnă „a îmblânzi"?

– E ceva uitat de multă vreme, zise vulpea. Asta înseamnă „a crea legături…"

– A crea legături?

– Bineînțeles, zise vulpea. Tu nu ești deocamdată pentru mine decât un băiețel foarte asemănător cu o sută de mii de alți băieței. Și nu am nevoie de tine. Și nici tu nu ai nevoie de mine. Eu nu sunt pentru tine decât o vulpe asemănătoare cu o sută de mii de alte vulpi. Dar, dacă mă îmblânzești, vom avea nevoie unul de celălalt. Tu vei fi pentru mine fără seamăn pe lume. Eu voi fi pentru tine fără seamăn pe lume…

– Încep să înțeleg, zise micul prinț. Există o floare… cred că ea m-a îmblânzit…

– E posibil, zise vulpea. Poți vedea pe Terra tot soiul de lucruri…

– O! nu e pe Terra, zise micul prinț.

Vulpea păru intrigată.

– Pe o altă planetă?

– Da.

– Există vânători pe planeta aia?

– Nu.

– Iată ceva interesant! Dar găini?

– Nu.

– Nimic nu e perfect, oftă vulpea.

Dar vulpea se întoarse la ideea ei:

– Viața mea e monotonă. Eu vânez găinile, vânătorii mă vânează pe mine. Toate găinile seamănă între ele și toți oamenii seamănă între ei. Așa că mă cam plictisesc. Dar, dacă mă îmblânzești, viața mea va fi însorită. Voi cunoaște un zgomot de pași

care va fi diferit de toate celelalte zgomote. Ceilalți pași mă fac să mă vâr sub pământ. Al tău mă va chema afară din vizuină, ca o muzică. Și apoi, uite! Vezi acolo lanurile de grâu? Eu nu mănânc pâine. Grâul pentru mine e nefolositor. Lanurile de grâu nu-mi amintesc de nimic. Și asta e foarte trist! Dar părul tău are culoarea aurului. Va fi minunat pentru mine atunci când mă vei îmblânzi! Grâul, care e auriu, îmi va aminti de tine. Și-mi va plăcea foșnetul lanurilor de grâu în vânt...

Vulpea tăcu și îl privi multă vreme pe micul prinț.

– Te rog... îmblânzește-mă! spuse ea.

– Aș vrea, răspunse micul prinț, dar nu prea am timp. Am prieteni de descoperit și multe lucruri de cunoscut.

– Nu cunoști decât lucrurile pe care le îmblânzești, spuse vulpea. Oamenii nu mai au timp să cunoască nimic. Cumpără lucruri de-a gata de la negustori. Dar, cum nu există negustori de prieteni, oamenii nu mai au prieteni. Dacă vrei un prieten, îmblânzește-mă!

– Ce trebuie să fac? zise micul prinț.

– Trebuie să ai multă răbdare, răspunse vulpea. Te vei așeza la început ceva mai departe de mine, așa, în iarbă. Mă voi uita la tine cu coada ochiului, iar tu nu vei zice nimic. Limbajul e sursă de neînțelegeri. Dar, în fiecare zi, te vei putea așeza un pic mai aproape...

A doua zi micul prinț se întoarse.

– Ar fi fost mai bine să te întorci la aceeași oră, spuse vulpea. Dacă vii, de pildă, la patru după-amiaza, încă de la trei am să încep să fiu fericită. Cu cât ora va înainta, cu atât eu mă voi simți mai fericită. La ora patru deja mă voi agita și mă voi

neliniști; voi descoperi prețul fericirii! Dar dacă vii oricând, nu voi ști niciodată la ce oră să-mi împodobesc inima... E nevoie de un ritual.

– Ce este un ritual? întrebă micul prinț.

– Și asta e ceva de mult uitat, zise vulpea. E ceea ce face ca o zi să fie diferită de celelalte zile, o oră de celelalte ore. Există un ritual, de pildă, la vânătorii mei. Dansează joia cu fetele din sat. Atunci joia e o zi minunată! Mă duc să mă plimb până la vie. Dacă vânătorii ar dansa oricând, zilele ar semăna între ele, iar eu n-aș mai avea vacanță.

Astfel micul prinț îmblânzi vulpea. Iar când ora plecării era aproape:

– Ah! zise vulpea... Am să plâng.

– E din vina ta, spuse micul prinț, eu nu-ți doream răul, dar tu ai vrut să te îmblânzesc...

– Desigur, spuse vulpea.

– Dar ai să plângi! zise micul prinț.

– Desigur, spuse vulpea.

– Atunci nu câștigi nimic!

– Ba câștig, zise vulpea, datorită culorii grâului. Apoi adăugă: Du-te să mai vezi o dată trandafirii. Ai să înțelegi că

– Dacă tu, de pildă, vii la ora patru după-amiază, eu încă de la ora trei voi începe să fiu fericită.

al tău e fără seamăn pe lume. Ai să te întorci să-ți iei rămas-bun și am să-ți dăruiesc un secret.

Micul prinț se duse să vadă trandafirii.

– Nu semănați deloc cu trandafirul meu, nu sunteți încă nimic, le spuse el. Nimeni nu v-a îmblânzit și nici voi n-ați îmblânzit pe nimeni. Sunteți la fel cum era vulpea mea. Nu era decât o vulpe asemănătoare cu o sută de mii de alte vulpi. Dar mi-am făcut-o prietenă, iar acum e fără seamăn pe lume.

Iar florile de trandafir erau foarte stingherite.

– Sunteți frumoase, dar sunteți reci, le mai spuse el. Nu poate muri cineva pentru voi. Firește, despre floarea mea de trandafir un trecător obișnuit ar crede că vă seamănă. Dar ea singură e mai importantă decât voi toți, deoarece pe ea am stropit-o. Deoarece pe ea am pus-o sub un glob de sticlă. Deoarece pe ea am adăpostit-o după un paravan. Deoarece ei i-am omorât omizile (în afară de două-trei pentru fluturi). Deoarece pe ea am ascultat-o plângându-se sau lăudându-se sau uneori chiar tăcând. Deoarece este floarea mea de trandafir.

Și se întoarse spre vulpe.

– Adio, zise el...

– Adio, zise vulpea. Iată secretul meu. E foarte simplu: nu poți vedea bine decât cu inima. Esențialul e invizibil pentru ochi.

– Esențialul e invizibil pentru ochi, repetă micul prinț spre a ține minte.

– Timpul pe care l-ai petrecut cu trandafirul tău este ceea ce face ca trandafirul tău să fie atât de important.

Și, culcat în iarbă, plânse.

– Timpul pe care l-am pierdut cu trandafirul meu... zise micul prinţ spre a ţine minte.

– Oamenii au uitat acest adevăr, zise vulpea. Dar tu nu trebuie să-l uiţi. Devii răspunzător pentru totdeauna faţă de ceea ce ai îmblânzit. Eşti răspunzător faţă de floarea ta de trandafir...

– Sunt răspunzător faţă de floarea mea de trandafir... repetă micul prinţ, spre a ţine minte.

XXII

– Bună ziua, spuse micul prinţ.

– Bună ziua, spuse acarul.

– Ce faci aici? spuse micul prinţ.

– Triez călătorii în grupuri de câte o mie, zise acarul. Expediez trenurile care îi duc când la dreapta, când la stânga.

Şi iată că un rapid plin de lumini, bubuind ca tunetul, făcu să tremure cabina acarului.

– Sunt foarte grăbiţi, zise micul prinţ. Ce caută?

– Nici omul de pe locomotivă nu ştie, spuse acarul.

Şi iar bubui, dar în sens invers, un al doilea rapid plin de lumini.

– Se întorc deja? întrebă micul prinţ...

– Nu sunt aceiaşi, zise acarul. E schimbul doi.

– Nu erau mulţumiţi acolo unde erau?

– Nu eşti niciodată mulţumit acolo unde eşti, zise acarul.

Ş iar bubui tunetul unui al treilea rapid plin de lumini.

– Îi urmăresc pe primii călători? întrebă micul prinţ.

– Nu urmăresc absolut nimic, zise acarul. Dorm înăuntru sau cască. Doar copiii îşi mai turtesc nasurile de geamuri.

– Doar copiii ştiu ce caută, zise micul prinţ. Îşi pierd vremea cu câte o păpuşă de cârpe şi ea devine foarte importantă, iar dacă le-o ia cineva, atunci plâng...

– Au noroc, zise acarul.

XXIII

– Bună ziua, spuse micul prinţ.

– Bună ziua, spuse negustorul.

Era un negustor de pilule-minune care potolesc setea. Se înghite una pe săptămână şi nu mai simţi nevoia să bei.

– De ce vinzi asta? spuse micul prinţ.

– E o mare economie de timp, spuse negustorul. Experţii au calculat. Se economisesc cincizeci şi trei de minute pe săptămână.

– Şi ce faci cu aceste cincizeci şi trei de minute?

– Faci cu ele ce vrei...

„Eu, îşi zise micul prinţ, dacă aş avea cincizeci şi trei de minute de pierdut, m-aş duce agale către o fântână..."

XXIV

Eram în a opta zi de pană în deşert şi ascultasem povestea negustorului bând ultima picătură din provizia de apă.

– Ah! i-am spus micului prinţ, sunt foarte frumoase amintirile tale, dar eu tot nu mi-am reparat avionul, nu mai am nimic de băut şi aş fi tare fericit dacă aş putea să mă îndrept agale spre o fântână!

– Prietena mea vulpea, îmi zise el...

– Omuleţule, nu mai e vorba de vulpe!

– De ce?

– Pentru că o să murim de sete...

N-a înțeles ce voiam și mi-a răspuns astfel:

– E bine dacă ai avut un prieten, chiar dacă o să mori. Eu sunt foarte bucuros că am avut prietenă o vulpe...

„Nu-și dă seama de primejdie, mi-am spus. Lui nu îi e niciodată nici foame, nici sete. Îi ajunge un pic de soare..."

Dar el se uită la mine și-i răspunse gândului meu:

– Și mie mi-e sete... Hai să căutăm un puț...

Am avut un gest de lehamite: e absurd să cauți un puț, la întâmplare, în imensitatea deșertului. Cu toate astea am pornit.

După ce am mers ore întregi, în tăcere, se lăsă noaptea, iar stelele începură să lumineze. Le zăream ca-n vis, având puțină febră din pricina setei. Cuvintele micului prinț dănțuiau în mintea mea.

– Așadar ți-e și ție sete? l-am întrebat.

Dar nu răspunse la întrebarea mea. Îmi spuse simplu:

– Apa poate fi bună și pentru inimă...

Nu i-am înțeles răspunsul, dar am tăcut... Știam bine că nu trebuia să-i pun întrebări. Era ostenit. Se așeză. M-am așezat lângă el. Și, după o pauză, zise iarăși:

– Stelele sunt frumoase din cauza unei flori pe care n-o poți vedea...

Am răspuns: „Desigur" și m-am uitat fără să vorbesc la cutele nisipului sub lumina lunii.

– Deșertul e frumos, adăugă el.

Şi era adevărat. Întotdeauna mi-a plăcut deşertul. Te aşezi pe o dună de nisip. Nu vezi nimic. Nu auzi nimic. Şi cu toate astea ceva străluceşte în tăcere...

– Ceea ce înfrumuseţează deşertul, spuse micul prinţ, e că ascunde o fântână undeva...

Am fost surprins să înţeleg deodată acea misterioasă strălucire a nisipului. Când eram doar un băieţel, locuiam într-o casă veche, iar legenda povestea că acolo era îngropată o comoară. Desigur, nimeni n-a reuşit niciodată s-o descopere şi poate că nici n-a căutat-o. Dar ea făcea tot farmecul acelei case. Casa mea ascundea o taină în adâncul inimii ei...

– Da, i-am spus micului prinţ, fie că e vorba de casă, de stele sau de deşert, ceea ce constituie frumuseţea lor e ceva invizibil!

– Sunt bucuros, zise el, că eşti de acord cu vulpea mea.

Cum micul prinţ era gata să adoarmă, l-am luat în braţe şi m-am aşternut iar la drum. Eram emoţionat. Mi se părea că duc o comoară fragilă. Mi se părea chiar că nu există nimic mai fragil pe Pământ. Priveam, la lumina lunii, fruntea aceea palidă, ochii aceia închişi, şuviţele care tremurau în vânt, şi-mi spuneam: „Ceea ce văd eu nu e decât o coajă. Lucrul cel mai important e invizibil..."

Cum buzele lui întredeschise schiţau un zâmbet, mi-am spus iarăşi: „Ceea ce mă mişcă atât de mult la acest mic prinţ adormit este fidelitatea sa faţă de o floare, este imaginea unui trandafir care străluceşte în el ca flacăra unei lămpi, chiar şi când doarme..." Şi l-am simţit încă şi mai fragil. Lămpile trebuie protejate: o pală de vânt le poate stinge...

Şi tot mergând aşa, am descoperit fântâna în revărsatul zorilor.

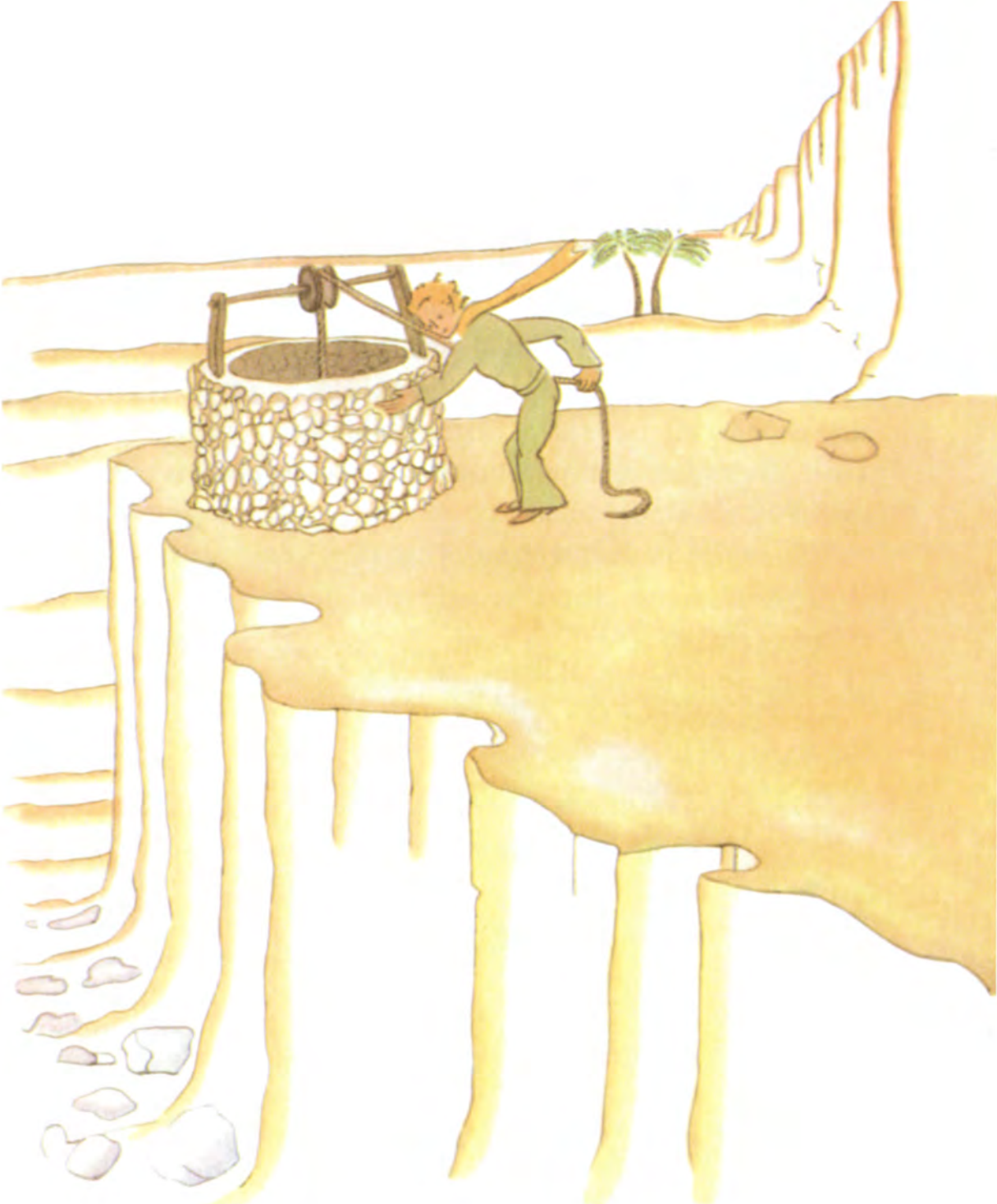

Râse, prinse frânghia și manevră roata scripetelui.

XXV

– Oamenii, spuse micul prinţ, se urcă în trenuri rapide, dar nu mai ştiu ce caută. Atunci se agită şi se învârt fără rost... Şi adăugă: Nu merită osteneala...

Puţul la care ajuseserăm nu semăna cu puţurile din Sahara. Puţurile din Sahara sunt nişte simple găuri scobite în nisip. Ăsta semăna cu o fântână dintr-un sat. Numai că acolo nu era nici un sat, iar mie mi se părea că visez.

– E ciudat, i-am spus micului prinţ, totul e pregătit: roata scripetelui, găleata şi frânghia...

Râse, atinse frânghia şi manevră roata scripetelui. Iar scripetele gemu aşa cum geme o giruetă veche atunci când vântul a dormit prea mult.

– Auzi, spuse micul prinţ, noi trezim puţul ăsta, iar el cântă...

Nu voiam ca el să facă vreun efort.

– Lasă-mă pe mine, i-am spus, e prea greu pentru tine.

Încet, am ridicat găleata până la ghizdul fântânii. Am reuşit s-o echilibrez. În urechi îmi persista cântecul scripetelui, iar în apa care încă tremura, vedeam cum tremură soarele.

– Mi-e sete de apa asta, spuse micul prinţ, dă-mi să beau...

Şi am înţeles ce căutase!

Am înălţat găleata până la buzele lui. Bău cu ochii închişi. Era ceva la fel de plăcut ca o sărbătoare. Apa asta era cu totul altceva decât un aliment. Ea se născuse din mersul la lumina stelelor, din cântecul scripetelui, din truda braţelor mele. Era bună pentru inimă, la fel ca un dar. Când eram doar un băieţel,

lumina pomului de Crăciun, muzica liturghiei de la miezul nopții, blândețea zâmbetelor creau astfel toată strălucirea darului de Crăciun pe care-l primeam.

– Oamenii de la tine de acasă, spuse micul prinț, cresc cinci mii de trandafiri în aceeași grădină... și nu găsesc acolo ceea ce caută...

– Nu găsesc, am răspuns...

– Și totuși ceea ce caută ei ar putea fi găsit într-un singur trandafir sau în puțină apă...

– Desigur, am răspuns eu.

Iar micul prinț adăugă:

– Însă ochii sunt orbi. Trebuie să cauți cu inima.

Băusem apă. Respiram bine. Nisipul, în revărsatul zorilor, are culoarea mierii. Mă făcea fericit culoarea asta ca de miere. De ce trebuia să fiu necăjit...

– Trebuie să-ți ții făgăduiala, îmi spuse încetișor micul prinț, care se așezase iarăși lângă mine.

– Ce făgăduială?

– Știi tu... o botniță pentru oaia mea... Sunt răspunzător pentru floarea aceea!

Am scos din buzunar schițele de desen. Micul prinț le văzu și spuse râzând:

– Baobabii tăi seamănă un pic cu niște verze...

– Oh!

Și eu, care eram atât de mândru de baobabi!

– Vulpea ta... Știi... Urechile ei seamănă un pic cu niște coarne... și sunt cam lungi!

Și iarăși râse.

– Ești nedrept, omulețule, eu nu știam să desenez decât șerpi boa închiși și șerpi boa deschiși.

– O! merge și așa, zise el, copiii pricep.

Am schițat așadar o botniță. Și mi s-a strâns inima când i-am dat-o.

– Ai niște proiecte de care eu n-am habar...

Dar el nu-mi răspunse. Apoi îmi spuse:

– Știi, căderea mea pe Pământ... Mâine e aniversarea... Apoi, după o pauză, mai spuse: Căzusem foarte aproape e aici...

Și roși.

Și iarăși, fără să înțeleg de ce, am simțit o mâhnire stranie. Cu toate astea, îmi veni în minte o întrebare:

– Atunci nu din întâmplare te plimbai așa, de unul singur, la mii de mile de orice ținut locuit, în dimineața când te-am cunoscut, acum opt zile? Te întorceai spre locul unde ai căzut?

Micul prinț roși iarăși.

Iar eu am adăugat, șovăind:

– Din cauza aniversării, poate?...

Micul prinț roși din nou. Nu răspundea niciodată la întrebări, dar, atunci când roșești, asta înseamnă „da", nu-i așa?

– Ah! am spus, mi-e teamă...

Dar el îmi răspunse:

– Acum trebuie să lucrezi. Trebuie să te duci din nou la maşina ta. Eu te aştept aici. Întoarce-te mâine-seară...

Dar nu eram liniştit. Îmi aminteam de vulpe. Rişti să plângi un pic dacă te-ai lăsat îmblânzit...

XXVI

Exista alături de puţ un zid vechi de piatră în ruină. Când m-am întors de la lucrul meu, a doua zi spre seară, l-am zărit de departe pe micul meu prinţ cocoţat sus, cu picioarele atârnând. Şi l-am auzit vorbind:

– Nu-ţi mai aminteşti? spunea el. Nu e chiar aici!

Îi răspunse o altă voce, deoarece el replică:

– Ba da! Ba da! Asta e ziua, dar nu aici e locul...

Mi-am continuat drumul spre zid. Tot nu vedeam şi nici nu auzeam pe nimeni. Totuşi micul prinţ replică iarăşi:

– ... Bineînţeles. Ai să vezi unde începe urma mea pe nisip. N-ai decât să mă aştepţi acolo. Am să fiu acolo noaptea asta.

Eram la douăzeci de metri de zid şi tot nu vedeam nimic.

Micul prinţ mai spuse, după o pauză:

– Ai venin bun? Eşti sigur că n-ai să mă faci să sufăr mult timp?

M-am oprit, cu inima strânsă, dar tot nu pricepeam.

– Acum, pleacă, spuse el... vreau să cobor!

Atunci mi-am coborât eu însumi privirea spre baza zidului şi am ţâşnit cât colo! Era acolo, înălţat spre micul prinţ, unul din acei şerpi galbeni care te termină în treizeci de secunde.

Scotocind în buzunar după revolver, am luat-o la goană, dar, la zgomotul pe care l-am făcut, șarpele s-a lăsat să alunece lin în nisip, ca un fir de apă care seacă, și, fără să se grăbească deloc, s-a strecurat printre pietre cu un ușor zgomot metalic.

Am ajuns la zid la țanc pentru a-l primi în brațe pe omulețul meu, alb la față ca zăpada.

– Ce poveste mai e și asta? Ai început acum să vorbești cu șerpii?

Îi desfăcusem eternul fular auriu de la gât. Îi udasem tâmplele și-i dădusem să bea. Iar acum nu mai îndrăzneam să-l întreb nimic. Se uită la mine grav și-mi înconjură gâtul cu brațele. Îi simțeam inima bătând precum cea a unei păsări pe moarte, atunci când a fost împușcată cu carabina. Îmi spuse:

– Sunt mulțumit că ai găsit ce lipsea mașinii tale. Ai să te poți întoarce acasă...

– De unde știi?

Veneam tocmai ca să-l anunț că, în pofida temerilor, îmi dusesem la bun sfârșit munca!

Nu răspunse nimic la întrebarea mea, dar adăugă:

– Și eu mă întorc astăzi la mine acasă... Apoi, melancolic: E mult mai departe... e mult mai greu...

Simțeam eu bine că se petrecea ceva ieșit din comun. Îl strângeam în brațe ca pe un copilaș, dar cu toate astea mi se părea că aluneca într-un abis, fără să pot face nimic pentru a-l reține...

Avea o privire serioasă, pierdută în depărtare.

– Am oaia de la tine. Și mai am și lada pentru oaie. Și am și botnița...

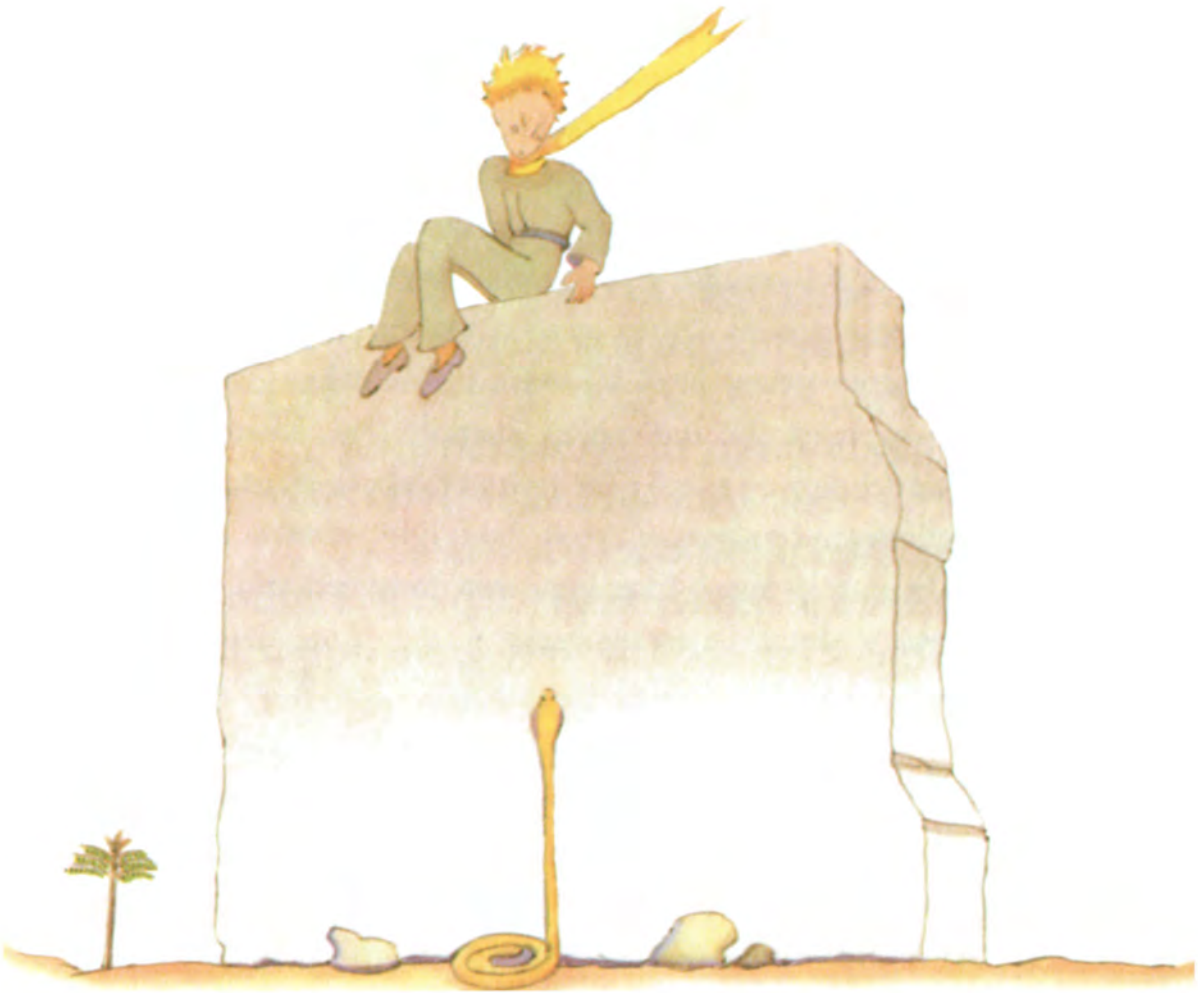

– Acum pleacă, spuse el, vreau să cobor!

Şi zâmbi cu melancolie.

– Am aşteptat mult timp. Simţeam că se încălzeşte încetul cu încetul.

– Omuleţule, ţi-a fost frică...

Îi fusese frică, desigur! Dar râse încetişor.

– O să-mi fie şi mai frică seara asta...

Iarăşi m-am simţit ca îngheţat de sentimentul ireparabilului. Şi am priceput că nu suportam ideea de a nu mai auzi niciodată râsul acela. Era pentru mine ca o fântână în deşert.

– Omuleţule, vreau să te mai aud râzând...

Dar el îmi spuse:

– În noaptea asta se împlineşte un an. Steaua mea se va găsi chiar deasupra locului unde am căzut anul trecut...

– Omuleţule, nu-i aşa că e un vis urât treaba asta cu şarpele şi cu întâlnirea, şi cu steaua...

Dar el nu răspunse la întrebarea mea. Îmi spuse:

– Ceea ce e important nu se vede...

– Desigur...

– E ca în povestea cu floarea. Dacă iubeşti o floare care se află pe o stea, e plăcut, noaptea, să priveşti cerul. Toate stelele sunt înflorite.

– Desigur...

–E ca şi apa. Cea din care mi-ai dat să beau era ca o muzică, datorită scripetelui şi frânghiei... Ţi-aduci aminte... Era bună.

– Desigur.

– Noaptea, ai să priveşti stelele. E prea mic spaţiul la mine acasă ca să-ţi arăt unde se află steaua mea. E mai bine aşa.

Steaua mea va fi pentru tine una dintre stele. Atunci, la toate stelele o să-ţi placă să te uiţi... Vor fi toate prietenele tale. Şi apoi, am să-ţi fac un dar...

Râse iarăşi.

– Ah! omuleţule, omuleţule, îmi place să aud râsul ăsta!

– Tocmai, ăsta va fi darul meu... va fi la fel ca atunci cu apa...

– Ce vrei să spui?

– Oamenii au stele care nu sunt aceleaşi. Pentru unii, care călătoresc, stelele sunt nişte călăuze. Pentru alţii, ele nu sunt decât nişte luminiţe. Pentru unii care sunt savanţi, ele sunt nişte probleme. Pentru omul meu de afaceri, ele însemnau aur. Dar toate stelele astea tac. Tu însă vei avea nişte stele cum nu mai are nimeni...

– Ce vrei să spui?

– Când vei privi cerul, noaptea, deoarece eu voi locui pe una dintre ele, deoarece voi râde pe una dintre ele, va fi atunci pentru tine ca şi cum ar râde toate stelele. Tu vei avea stele care ştiu să râdă!

Şi râse iarăşi.

– Şi când te vei consola (oamenii se consolează întotdeauna), ai să fii bucuros că m-ai cunoscut. Ai să fii întotdeauna prietenul meu. Ai să doreşti să râzi cu mine. Şi ai să-ţi deschizi uneori fereastra, aşa, de plăcere... Iar prietenii tăi au să fie foarte uimiţi să te vadă că râzi uitându-te la cer. Atunci ai să le spui: „Da, pe mine stelele mă fac întotdeauna să râd!" Iar ei au să te creadă nebun. O să însemne că ţi-am jucat o festă...

Şi iarăşi râse.

– O să fie ca și cum, în loc de stele, ți-aș fi dat grămăjoare de clopoței care știu să râdă...

Și din nou râse. Apoi se făcu serios.

– Noaptea asta... știi... să nu vii.

– N-am să te părăsesc.

– O să pară că mă doare... O să am un pic aerul că mor. Așa stau lucrurile. Nu veni să vezi asta, nu merită osteneala.

– N-am să te părăsesc.

Era însă preocupat.

– Îți spun asta... și din cauza șarpelui. Nu trebuie să te muște... Șerpii sunt răi. Pot mușca doar așa, din plăcere...

– N-am să te părăsesc.

Ceva însă îl liniști.

– E adevărat că nu mai au venin pentru a doua mușcătură...

În noaptea aceea nu l-am văzut pornind-o la drum. Evadase fără zgomot. Când am izbutit să-l ajung din urmă, mergea hotărât, cu pas iute. Îmi spuse doar:

– Ah! ești aici...

Și mă luă de mână. Dar începu iar să se chinuie.

– N-ai avut dreptate. Ai să fii mâhnit. O să par mort și lucrul ăsta nu va fi adevărat...

Eu tăceam.

– Înțelegi. E prea departe. Nu pot lua cu mine trupul ăsta. E prea greu.

Eu tăceam.

– O să fie ca un înveliș vechi, părăsit. Învelișurile vechi nu sunt ceva trist…

Eu tăceam.

Se descurajă un pic. Dar mai făcu încă o dată efortul.

– Știi, are să fie plăcut. Și eu am să privesc stelele. Toate stelele vor fi niște puțuri cu o roată ruginită de scripete. Toate stelele îmi vor da să beau…

Eu tăceam.

– O să fie așa de nostim! Tu o să ai cinci sute de milioane de clopoței, eu o să am cinci sute de milioane de fântâni...

Și tăcu și el, pentru că plângea...

– Am ajuns. Lasă-mă să fac un pas singur.

Și se așeză pentru că îi era frică.

Mai spuse:

– Știi... floarea mea... sunt răspunzător pentru soarta ei! Și e atât de plăpândă! Și atât de naivă. Are patru ghimpi amărâți ca s-o apere împotriva lumii...

Eu m-am așezat pentru că nu mai rezistam să stau în picioare. Spuse:

– Iată... Asta e tot...

Șovăi încă un pic, apoi se ridică. Făcu un pas. Eu nu mă puteam mișca din loc.

Nu se văzu nimic altceva decât un fulger galben lângă glezna lui. Rămase o clipă nemișcat. Nu strigă. Căzu încetișor, așa cum cade un copac. Nici măcar nu făcu zgomot, din pricina nisipului.

XXVII

Iar acum, firește, au trecut deja șase ani de atunci... N-am mai povestit niciodată întâmplarea asta. Camarazii mei au fost foarte bucuroși să mă găsească în viață. Eram trist, dar le spuneam: „De vină e oboseala..."

Acum sunt mai împăcat. Adică... nu tocmai. Dar știu bine că s-a întors pe planeta lui, căci, în revărsatul zorilor, nu i-am regăsit trupul. Nu era un trup prea greu... Iar mie îmi place să ascult stelele. Parcă ar fi cinci sute de milioane de clopoței...

Dar iată că s-a întâmplat ceva extraordinar. Botnița pe care am desenat-o pentru micul prinț, am uitat să-i adaug cureaua de piele! Nu cred că a putut să i-o pună vreodată oii. Atunci mă întreb: „Ce s-a petrecut oare pe planeta sa? Poate că oaia a mâncat într-adevăr floarea..."

Uneori îmi zic: „Cu siguranță, nu! Micul prinț își închide floarea în fiecare noapte sub un glob de sticlă și supraveghează atent oaia..." Atunci sunt fericit. Și toate stelele râd încetișor.

Căzu încetişor, aşa cum cade un copac.

Alteori îmi zic: „E de ajuns să fii câteodată distrat, și gata! A uitat, poate, într-o seară, de globul de sticlă sau poate că oaia a ieșit fără zgomot în timpul nopții...“ Atunci clopoțeii se preschimbă toți în lacrimi!...

E aici o taină foarte mare. Pentru voi, cei care-l iubiți la rândul vostru pe micul prinț, ca și pentru mine, nimic din univers nu mai e la fel dacă undeva, nu se știe unde, o oaie pe care n-o cunoaștem a mâncat sau nu un trandafir...

Uitați-vă la cer! Întrebați-vă: Oaia a mâncat sau nu floarea? Și veți vedea cum totul se schimbă...

Și nici un om mare nu va pricepe vreodată că lucrul ăsta are atâta importanță!

Aceasta este, pentru mine, cea mai frumoasă și cea mai tristă privelişte din lume. E aceeași privelişte pe care o vedeți și cu o pagină mai înainte, dar eu am desenat-o încă o dată, ca să v-o arăt mai bine. În locul acesta micul prinț s-a ivit pe Pământ, apoi a dispărut.

Uitați-vă atent la privelişte a aceasta, astfel încât să fiți siguri că o veți recunoaște dacă într-o bună zi veți călători prin Africa, în pustiu. Și dacă veți ajunge să treceți și pe-acolo, vă rog din suflet, nu vă grăbiți, zăboviți puțin în dreptul stelei. Și-atunci, dacă vine la voi un copil, dacă râde, dacă are păr de aur, dacă nu răspunde când e întrebat, veți ghici desigur cine e. Așa că fiți buni! Nu mă lăsați să fiu atât de trist: scrieți-mi de îndată că s-a-ntors...

Antoine de Saint-Exupéry s-a născut la 29 iunie 1900, la Lyon. De-a lungul vieții, a îmbinat activitatea de scriitor cu aceea de pilot. Astfel, la începutul celui de-al Doilea Război Mondial s-a înrolat în aviația militară franceză. În 1944, în timpul unui zbor de recunoaștere deasupra Mării Mediterane, avionul său a fost doborât, iar el a fost dat dispărut.

Saint-Exupéry este cunoscut cititorilor de toate vârstele mai ales ca autor al povestirii *Micul prinț*, tradusă de-a lungul timpului în peste 100 de limbi. Printre operele sale se numără și *Curierul de Sud*, *Zbor de noapte*, *Pământ al oamenilor*, *Pilot de război*, *Scrisori către un ostatic* și *Citadela*.

„Nu cunoşti decât lucrurile pe care le îmblânzeşti, spuse vulpea. Oamenii nu mai au timp să cunoască nimic. Cumpără lucruri de-a gata de la negustori. Dar, cum nu există negustori de prieteni, oamenii nu mai au prieteni. Dacă vrei un prieten, îmblânzeşte-mă!"

COMANDĂ CĂRŢI RAO PRIN SMS
Trimite un SMS
cu textul „RAO" la 1815
Detalii pe www.raobooks.com
SEPTEMBRIE 2010 – SEPTEMBRIE 2011

ISBN 978-606-8255-35-4

www.rao.ro
www.raobooks.com

editura rao